916
NOV 9 N 1953

VIENYBĖ

LVII 44 Nr. • 412 BEDFORD AVE., BROOKLYN 11, N. Y. LAPKRIČIO (NOV.) 6 D., • 1953 M. • KAINA 10c.

DABAR

Demokratai laimi
Petrikienė ir Laisvė
Vėlinių išvakarėse
Keliai ir klystkeliai

JUOZAS TYSLIAVA

Demokratų laimėjimas praeito antradienio rinkimuose — smūgis Eisenhowerio administracijai.

Faktas, kad demokratai nušlavė respublikonus New Yorke, New Jersey, Virginijoje ir kitose valstybėse bei miestuose rodo — ką?

Tai rodo, kad piliečiai nusivylę republikonais, kurie labai daug žadėjo, bet, deja, iki šiol nedaug tesėjo.

Ir reikia atsiminti, kad dar tik metai laiko, kai republikonai perėmė šalies vairą.

Kas bus, kai ateis rinkimai į Kongresą?

Neveltui republikonų partijos centro pirmininkas Hall sako, kad "we are in trouble politically..."

***

Mūsų komunistai pagerbė savo veikėją Kotriną Petrikienę, sulaukusią 60 metų amžiaus.

Vėliau Laisvė pranešė, kas ir kaip ją ta proga pasveikino.

Tarp daugybės sveikinimų, Laisvė pažymi, kad Antanas Bimba atsiuntes Petrikienei savo žmonos nupieštą atviruką...

Kalbant apie Bimbos žmonos piešinį Petrikienei, šių žodžių autoriui prisimena viena gana būdinga karikatūra Laisvėje.

Tai buvo anais prieškariniais metais, kai Petrikienė lankėsi Lietuvoje.

Tada Bimbos redaguojamoje Laisvėje buvo įdėtas piešinys, kuriame vaizduojama Petrikienė, bučiuojanti prezidentui Smetonai batus....

***

Praeitame numeryje, rašant apie kun. Pikturną ir jo pamokslą, nukreiptą prieš šviesiečius ir Vienybę, per neapdairumą, buvo pažymėta Apreiškimo parapija.

Ne, kun. N. Pakalnio vadovaujamoje parapijoje niekas tokio pikto pamokslo nebūtų pasakęs.

O tuo tarpu, štai, mūsų korespondentas iš Cicero, Ill., rašo:

"Grįždami iš kapų, žmonės nustebo: mirusiųjų minėjimo išvakarėse šv. Antano parapijos salėje vyksta šokiai. Pasirodo, Visų Šventųjų Draugystė Visų Šventųjų vakare — Vėlinių išvakarėse — turėjo gana šumnų balių, kuriame dalyvavo ir kunigai..."

Komentarai? Tegu juos pasidaro Kunigų Vienybė, kurios "įsaka", nešokti Vėlinių išvakarėse, pakartojo kun. Pikturna.

***

Andai Naujienų redaktorius, atsakydamas į Vienybės pastabas dėl buvusio bendro fronto su komunistais, taip pažymėjo:

"Socialistai nieko neapgavo ir patys nebuvo apgauti."

Bet buvęs to fronto (Amerikos Lietuvių Kongreso) sekretorius L. Jonikas, matyt, kitaip galvoja. Jis Vilnyje rašo:

"Naujienos tada turėjo pinigų pasiuntimo į užsienį agentūrą. ALK nutarė siųsti Lietuvon $300 sušelpimui politinių kalinių... Nutarta pasitikėti Felicija Bortkevičiene. Bet kokis buvo mano nusistebėjimas, kad už kiek laiko gavau iš Kauno pakvitavimą... ne nuo Bortkevičienės, o nuo... Kipro Bielinio."

"Reiškia", anot Joniko, "socialistai nieko neapgavo ir patys nesidavė apgaunami?"

***

Tai buvo 1938 metų pavasarį.

DEMOKRATAI LAIMĖJO MIESTŲ IR VALSTYBIŲ RINKIMUOSE

New Yorko miesto metu išrinktas demokratas Wagneris. – New Jersey gubernatūra teko Meyneriui, taip pat demokratui. Republikonų partijos sluogsniuose nerimas: jie gal netekti kontrolės Kongrese.

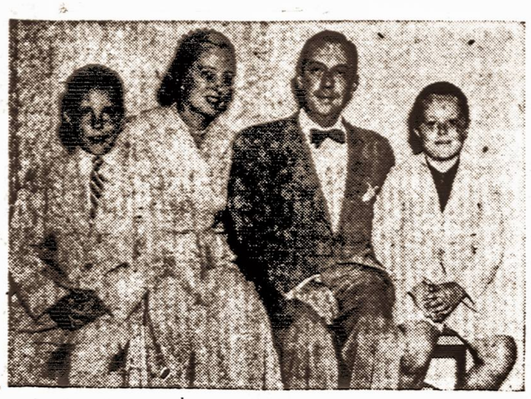

Robert F. Wagner ir jo šeima.

Demokratų partijos veikėjai patenkinti praeito antradienio rinkimų duomenimis. Tai laikoma smūgiu republikonams ir jų administracijai.

Pavyzdžiui, demokratų partijos kandidatas Robert F. Wagneris, anąmet mirusio senatoriaus Wagnerio sūnus, išrinktas New Yorko meru 360,-078 balsų dauguma. Taip pat išrinkti kiti du demokratai: Lawrence E. Gerosa, kontrolieriaus pareigoms ir Abe Stark, Miesto Tarbos prezidento vietai. Du Wagnerio oponentai, republikonas Riegelmanas ir Liberalų partijos kandidatas Halley, buvo žymiai atsilikę. Pirmasis gavo 661,410 balsų, o antrasis 468,392.

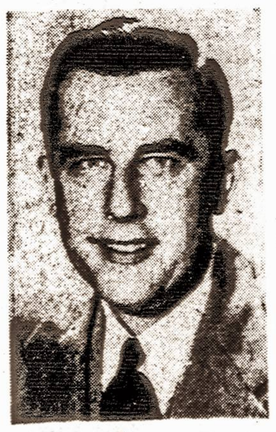

Robert B. Meyner

Nemažesnį smūgį republikonai gavo ir New Jersey valstybėje, kurios gubernatorium, pirmąsyk po 10 metų, išrinktas jaunas ir, palyginti, nežinomas, advokatas Robert B. Meyner. Jis išrinktas nepaprastai didele balsų dauguma: 933,-087 prieš republikonų kandidatą toms pačioms pareigoms Paul L. Troast. Be to, šeštame kongresiniame distrikte republikonas George F. Hetfield pralaimėjo prieš demokratų kandidatą Harrison A. Williams. Šiame distrikte, į kurį jeina Elizabeth ir Plainfield, demokratas nebuvo išrinktas nuo pat jo susiorganizavimo, nuo 1932 metų.

Tiek Troast New Jersey, tiek Riegelman New Yorke buvo stipriai remiami prezidento Eisenhowerio. Todėl jų pralaimėjimas faktinai yra Eisenhowerio pralaimėjimas.

Virginijos valstybės gubernatorium išrinktas Thomas B. Stanley, taip pat demokratas.

Demokratų laimėjimas New Yorke, Clevelande, Pittsburghe, Chicagoje, Detroite ir kituose miestuose republikonų partijos sluogsniuose sukėlė nerimo. Tai rodo, į kurią pusę linksta ateinančiuose kongresiniuose rinkimuose.

Po šių rinkimų, Atstovų Buto sudėtis yra tokia: 218 republikonų, 215 demokratų, vienas nepriklausomas ir viena tuščia vieta, kurią netrukus užpildys atstovas iš 24 kongresinio distrikto Kalifornijoje.

Taigi, republikonų dauguma Atstovų Bute jau dabar kybo kaip ant plauko. Būsimuosiuose kongresiniuose rinkimuose demokratai gali tą siūlą nutraukti. Norėdami išlaikyti Kongresą savo kontrolėje, republikonai bus priversti keisti taktiką. Manoma, kad per šiuos metus pačiam prezidentui Eisenhoweriui teks aktingiau dalyvauti rinkiminėje kampanijoje. Priešingu atveju, po ateinančių rinkimų Eisenhoweris turės valdžia, bet demokratai Kongresą.

PAKISTANAS PASISKELBĖ RESPUBLIKA

Nepaisant indų tautybės atstovų, Steigiamasis seimas lapkričio 3 d. priėmė nutarimą, kuriuo Pakistanas skelbiamas musulmoniška respublika.

Nelaukę balsavimų pabaigos, indų kilmės atstovai pareiškė, kad šis nutarimas pažeidžias mažumų teises ir todėl apleido seimo salę.

Indai Pakistane sudaro apie 12 nuošimčių.

Pagal šį Steigiamojo seimo nutarimą, respublikos prezidentu tegali būti musulmonas. Pakistano prezidentas renkamas bendrame abiejų legislatūros butų posėdyje.

Steigiamasis seimas atidėjo kitam posėdžiui pasiūlymą dėl Pakistano pasitraukimo iš Britų tautų bendruomenės. Tą pasiūlymą įnešė grupė atstovų, raginančių Pakistaną nutraukti ryšius su Anglija.

Šis Pakistano Steigiamojo seimo nutarimas turės būti patvirtintas visų tų valstybių, kurios sudaro Britų tautų bendruomenę.

Pakistanas, atsiskyręs nuo Indijos, savo teritorijos atžvilgiu, užima ypatingą vietą. Gana stambi Pakistano teritorijos dalis yra tarp Burmos ir Indijos, apie 1000 mylių nuo centro, esančio į vakarus nuo Indijos.

Karaliaučius gali tapti lietuvišku...

Vokiečių laikraščiai Husumer Tageszeitung, Dithmarscher Landeszeitung ir kt. spalio 8 d. laidose reiškia susirūpinimą, kad "Karaliaučius galįs tapti lietuvišku." Jų įdėtuose pranešimuose skelbiama, kad lietuvių tremtinių organizacijos Vokietijoje turinčios žinių, apie pasiruošimą šiaurinę Rytprūsių dalį, vad. Kaliningrado sritį su Karaliaučiaus miestu, prijungti prie Sov. Lietuvos.

Laikraščiai skelbia, kad šiuo metu Rytprūsiuose esą apie 900.000 gyventojų, iš kurių apie 500,000 esą atkeltų iš Sov. Sąjungos vidaus. Vietiniai gyventojai esą senieji prūsų lietuvių palikuonys, daugiausia lietuviškomis pavardėmis, jie nuo vokiečių esą atskirti ir laikomi vokiečių riterių ordino prievarta suvokietintais.

Sovietai, iš naujo patikrinę jų kilmę, jiems pripažinę Sovietų pilietybę ir 1950 m. leidę net dalyvauti trijų atstovų išrinkime. Vokiečių spauda pažymi, jog ir šis faktas kalbąs už tai, kad šiuo metu Rytprūsiuose esą 900.000 gyventojų, nes vienas atstovas tenka 300.-000. Tačiau tada nebuvo išrinkta atstovais nė vieno lietuvio ir nė vieno vokiečio, o visi trys gryniausi rusai, būtent: Vladimiras Ščerbakovas —Karaliaučiaus miesto vardu, Aleksiejus Jegorovas — Karaliaučiaus apygardos ir Aleksandras Gorbatovas — Įsrutės rinkiminės apygardos.

Nuo 1952 m., minimųjų vokiečių laikraščių teigimu, įvairiose Rytprūsių vietovėse, ypač kur didesnę dalį sudaro vietos gyventojai, pradėtos steigti mokyklos su dalimi lietuvių ir dalimi vokiečių dėstomąja kalba. Taip pat leidžia mas tam tikras kultūrinis pasireiškimas.

Pastaraisiais porą metų Sovietai stengiasi kraštą tirščiau apgyvendinti, ypač ten, kur apie du trečdaliai dirbamosios žemės dirvonuoja. Iš šios ir visos eilės kitų priemonių ypač griežto sienos pietuose nuo lenkų administruojamų sričių atitvėrimo, daroma išvada, jog Sovietai ruošiati tą sritį įjungti į LTSR. Tačiau londoninis lenkų Dziennik Polski skelbia, kad Rytprūsiai tebėra stambi raud. armijos karinė stovykla su ypač gausiais motorizuotais daliniais.

Vienas žymus Amerikos lietuvių (socialistų) veikėjas gauna laišką iš Berlyno.

Asmuo, kuris dabar gyvena Amerikoje, tame laiške dėkoja **"už 400 dolerių, sunaudotų žygiui leisti Klaipėdoje..."**

Toliau laiškes giriamasi:

"Turėjau ilgą pasikalbėjimą su žymiu nacių pareigūnu Berlyne. Jis užtikrino pagalbą... Aplamai, tas nacių pareigūnas stebėjosi, kaip mes galime toleruoti švogerių valdžią."

To laiško fotostatas tebėra Vienybės archyve.

Tuos pinigus Amerikos Lietuvių Kongresas buvo pasiuntęs ne "Žygiui leisti Klaipėdoje", bet politiniams kaliniams šelpti Lietuvoje.

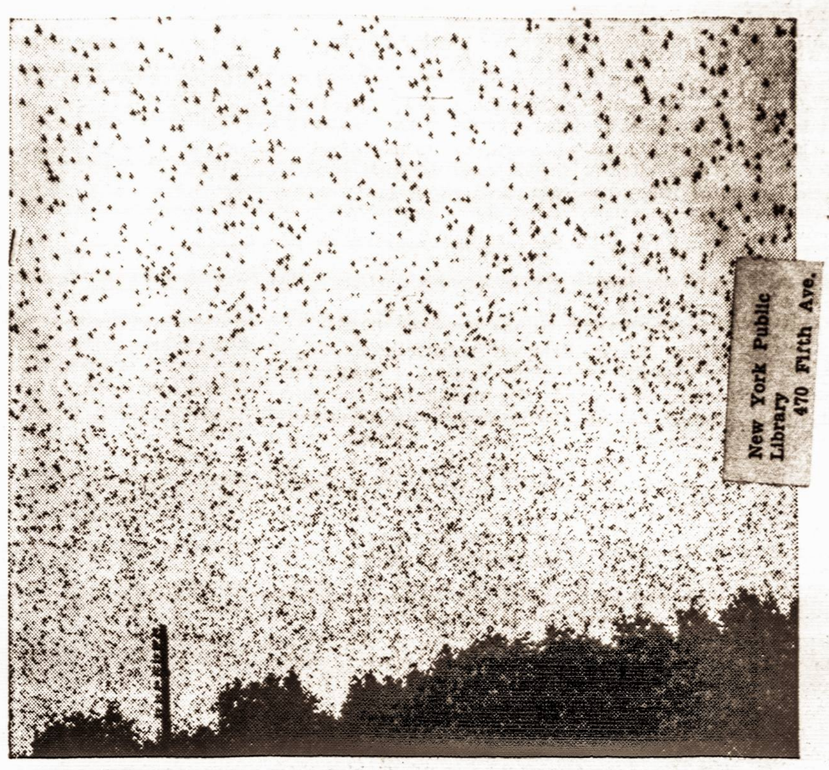
New York Public Library 470 Fifth Ave.

Tai ne skeriai viršum derliaus. Tai paukščiai pakeliui į pietus...

NAUJA TRĖMIMŲ BANGA BALTIJOS VALSTYBĖSE

Tremiamieji "vyksta patys savo noru". – Lietuvos miškuose veikia stiprūs partizanų daliniai. – Visur varoma rusifikacija. – Sovietų armijos vadovybė Lietuvoje laiko 6 divizijas ir 2,000 lėktuvų.

Holsteiner Courier įsidėjo pranešimą iš Suomijos, kad šiuo metu Baltijos valstybėse eina nauja trėmimų banga.

Pastarosiomis savaitėmis suimtų valstiečių vis nauji transportai prekiniais vagonais siunčiami į Kaspijos pajūrį ir ten "kurdinami". Suimtieji ligi išvežant laikomi uždaryti mokyklose, kareivinėse ir karo metu paskubomis pastatytuose barakuose.

Ši deportacijų banga buvo pradėta rugpjūčio mėn. ir išsyk palietė visas latvių tautybės žvejus, gyvenančius tarp Liepojos ir Ventpilio ir plaukusius žvejoti į Baltijos jūrą. Paskui buvo sugaudyti ir visi šios branžos specialistai.

Net ir latvių komunistų laikraščiai atvirai rašo apie latvių šios rūšies nuojas deportacijas, tik pažymi, kad visi tremiamieji "vyksta į naujasias ivietas įsikurdinti patys savo noru", juo labiau, kad, kaip toliau pažymima, "Sibiro pramonė savo tolimesnei piėtrai taip pasigenda latvių specialistų ir technikų"...

Apie šia naują trėmimų bangą Latvijoje taip pat pranešė Mindener Tageblatt, Lübecer Nachrichten, Oberfrankische Volkszeitung ir kiti vokiečių laikraščiai.

Ar toji trėmimų banga taip pat palietė Lietuvos ir Estijos pajūrio žvejus, tuo tarpu tikslesnių žinių dar neturima. Vokiečių spauda rašo pirmoj eilėj tik apie latvių žvejų ir kt. specialistų trėmimą į Kaspijos pajūrį ir į Sibirą, drauge atskleisdama, ko vertas bolševikų melas apie tariamą "savanorišką" šių specialistų persikėlimą į naujas gyvenamąsias vietoves.

Bremene leidžiamas Weser Kurier įsidėjo savo korespondento dr. A. Krūgerio pranešimą iš Skandinavijos, kuriame skelbiama, kad, nepaisant nacinių deportacijų ir kt. drakoniškų priemonių toje kadaise žydėjusioje, o dabar bolševikų pavergtoje Lietuvos valstybėje, lietuvių tautos moralė ir laisvės meilė nėra palaužta.

Įtakingas švedų dienraštis Stockholmas Tidningen, skelbia, kad dar dabar Lietuvos miškuose veikia stiprūs partizanų daliniai. Jie esą gerai ginkluoti, o maistu aprūpinami valstiečių. Pastaruoju metu partizaninė veikla net padidėjusi.

Soviet. armijos vadovybė Lietuvoje laiko 6 divizijas ir 2.000 lėktuvų. Kiekviename mieste yra rusų įgulą.

APLINK Pasaulį

● **Ties Bosforu ir Dardaneliais neseniai įvyko Turkijos armijos manevrai. Dalyvavusieji tuose manevruose Amerikos kariniai stebėtojai sako, kad Turkija, dabar turinti 450,000 kariuomenės ir 20,000 lakūnų, esanti pasiruošusi karui su Sovietų Sąjunga.**

● **JAV aviacijos sekretoriaus Talbott ir gen. Twining pareiškimas, padarytas Madride, būtent, kad Ispanijoje bus laikoma atominių bombų atsarga, sukėlė rūpesčio Vakaruose. Britai sako, kad tai "aiškus pavojus taikai."**

● **Gen. Chennault vadovaujama civilinė oro susisiekimo linija Hong Kong ateinantį pirmadienį pradeda gabenti į Formozą kinų karius, iki šiol buvusius Burmoje.**

● **Gen. Franco pareiškė, kad Ispanija, pasirašiusi sutartį su Jungtinėmis Valstybėmis, Vakarams duosianti "nemaža pagalbos", bet tai esą nieko bendra neturi su pagalba Anglijai ir Prancūzijai...**

● **Marie Dione, viena Kanados penketukių, šiomis dienomis įstojo į vienuolyną Quebece.**

● **Sofijos radijas praneša, kad lapkričio 3 d. ten nubausta kalėti 19 kyšininkų.**

● **Lapkričio 2 d. Šveicarijos teismas pradėjo svarstyti sovietų šnipo Riassler bylą. Kartu su juo teisiamas ir jo padėjėjas Schniper. Abu kaltinami nusižengę Šveicarijos neutralumo įstatymui.**

● **Maskvos radijas girias, kad sovietų mokslininkams pavykę išrasti keletą skirtingo tipo atominių ir vandenilio bombų.**

● **Vakarų Vokietijos vyriausybė praneša, kad jai pavykę rasti Hitlerio maršalo Keitelio archyvai. Maršalas Keitelis, kaip žinoma, tarptautinio teismo sprendimu buvo pakartas.**

● **Iš Londono pranešama, kad žinios apie Molotovo dingimą nepasitvirtinusios. Jis tebeesąs sveikas, gyvas ir valdžioje. Neseniai jis priėmęs valstybių pasiuntinius Maskvoje.**

● **Iš Paryžiaus pranešama, kad sovietų auksas užplūdęs Vakarų rinką. Manoma, kad tuo būdu sovietai nori numušti Amerikos aukso vertę.**

Trijų tautų aktoriai Romoje: prancūzų Maurice Chevalier, italų Vittoria de Sica ir anglų Nadia Gray.

BENDRUOMENĖS RADIJO KONCERTAS

PHILADELPHIA, Pa. —Lapkričio 14 d. bendruomenės radijo rėmėjų klubas ruošia vakarą, kuris įvyks Lietuvių Tautinio Pašalpinio Klubo patalpose, Pietų Philadelphijoje. Programa žada būti įdomi ir įvairi. Įėjimas tik $1. Visiems patartina kuo gausiausiai dalyvauti. Tikslas — paremti radijo pusvalandžio išlaikymą.

Radijo valandėlės išlaikymas susiduria su dideliais piniginiais sunkumais. Sunku šiandien būtų įsivaizduoti mūsų koloniją be šios radijo valandėlės, kurios turinys atatinka naujųjų laikų dvasią ir lietuvių tautos troškimus. Nors lėšų pakankamas nebuvimas ir darbo tik pradžia pateisina kai kuriuos trūkumus. Mums visiems reikėtų paremti tas pastangas, kurios pasitarnauja lietuvybės gaivinimui.. Ši radijo valandėlė yra galinga priemonė lietuvius kelti iš miego. Jos pobūdis yra tik tautinis, bet ne srovinis bei pasaulėžiūrinis.

Dėmesio vertas faktas, kad ši bendruomenės radijo valandėlė yra pirmojij ir vienintelė ne tik JAV, bet ir visame pasaulyje. Iš jos niekas neturi uždarbio, o patys aktyviausieji šiame darbe dar ir iš savo kišenės prideda. Jinai nėra nuosavybė vieno ar kelių asmenų. Philadelphijos lietuvių bendruomenės yra tikrasis šios valandėlės šeimininkas.

Programos transliuojamos iš WDAS stoties, 1400 banga, kiekvieną šeštadienio vakarą 9 val.

IR VĖL RUDUO

Po didelių vasaros karščių į mus padvelkė gaivinanti rudens vėsuma. Gražių, saulėtų spalio mėn. dienų eilė kiekvienam kalbėjo, kad atėjo jau ruduo.

Medžių pageltę lapai primena, kad ir mūsų likimas panašus į juos. Miršta senieji Philadelphijos lietuviai. Tiek didžiai nusipelniusio lietuviam O. Dziko, tiek bendruomenės radijo pranešimai skelbia, kiek daug, kiek daug šį rudenį pasakė mums paskutinį sudie.... Su krintančiais medžių lapais, su vasaros saulės paskutiniu šypsniu mūsų tėvynės ąžuolai pasviro amžinybėn...

Man graudu klausyti tuos pranešimus. Nes, jie, mūsų vyresnieji broliai, prieš dešimtmečius atvykę į Kolumbo atrastą žemę, vadinamą Ameriką, tikėjosi kažką nepaprasto pasiekti, kažką milžiniškai didelio nuveikti. Vieni nuveikė, kiti — ne. Bet metai tikrai nuveikė savo paskirtį. Nors turto daug sukrauta, namai įsigyta, vaikai išauginti, banke dėl neaiškios ateities atsargai dolerių krūvelė sukrauta, bet nuo rūstaus žmogaus likimo nei vienam nepabėgti..

Žiūrėdamas į krintančius žemėn medžių lapus, aš šiandien galvoju: tik vienas kelias yra tiesus ir neklaidingas, tai gyventi ir dirbti dėl savo tautos.

Br. Dirmėnas

VYTAUTO KLUBAS NAUJUOSE NAMUOSE

LOWELL, Mass. — Lapkričio 15 d. p.p. D.L.K. Vytauto klubas iškilmingai atidaro savo naujus namus, kuriuose telpa apie 500 žmonių. Į iškilmes pakviestas šv. Juozapo parapijos choras, kuris duos dainų programą. Dalyvaus garbingų svečių iš kitų miestų. Klubo valdyba kviečia vietos ir apylinkės lietuvius dalyvauti.

Vyt. Ramanauskas

ŠVIESIEČIAI RŪPINASI RAŠYTOJŲ KŪRYBA

CHICAGO, Ill.— Nuo spalio 18 d. "Šviesos" sambūrio skyrius tapo sekmadieninis bendradarbis Margučio radijo stotyje.

"Pelkių Žiburėlis"— tai nauja kultūrinė valandėlė, kurios tikslas menišku žodžiu pateikti klausytojams mūsų rašytojų kūrybą, iškelti jos grožį ir trumpa apybraiža priminti kūrėjų kelią mūsų literatūroje.

Spalio 18 d. Pelkių Žiburėlio programa buvo skirta Baliui Sruogai, 6 metams nuo jo pasitraukimo iš mūsų tarpo atžymėti. Aktoriai, Irena Nivinskaitė ir Vytautas Valiukas, skaitė ištraukas iš Milžino Paunksmės finalinės scenos.

Spalio 25 d. valandėlė minėjo Vinco Krėvės 71 metų sukaktį ir "Raganiaus" ištrauka "Pas dangaus vartus" skaitė aktorius Kazys Gandrimas.

Praeitas sekmadienis, lapkričio 1 d. buvo paskirtas Kaziui Binkiui, kurio satyrą "Kriaučius Motiejus" skaitė aktorius Jonas Kelečius.

Pelkių Žiburėlis savo programą turi kiekvieną sekmadienį 11:30 val. po pietų, Margučio radijo bangomis. M.

SUDARYTA LITUANISTIKOS INSTITUTO IŽDO TARYBA

Š. m. vasario 20 d. Chicagoje, inž. A. Rudžio, Ill. Lietuvių Prekyb. Rūmų ir Rockwell Engineering Co. prezidento, rezidencijoje buvo sukviestas Lituanistikos Instituto (281 Olmstead Rd., Riverside, Ill.) Iždo Tarybos organizacinis susirinkimas, kuris išrinko tos tarybos valdybą su valdybos pirmininku inž. A. Rudžiu priešaky.

Organizacinis instituto darbas jau beveik visai baigtas. Rugpjūčio pradžioje L. Institutas buvo įregistruotas ir gautas čarteris jam veikti kaip nepelno institucijai.

Iždo Tarybos nariais yra šie plačiai žinomi biznieriai, visuomenininkai ir profesionalai, kurių didžiausia daugumas yra Chicagos bei jos apylinkių gyventojai: kun. I. Albavičius, J. Bačiūnas, A. Baliūnas, St. Balzekas, dr. S. Biežis, dr. M. J. Colney (Waterbury, Conn)., dr. P. Daužvardis, J. Kutra, Just. Mackevičius, J. Pakel, inž. A. Rudis, inž. A. Semėnas, dr. V. P. Tumasonis, prel. B. Urba, J. Vilkaitis. Be to, tarybai priklauso ir instituto prezidentas. Institutas pasilaiko teisę netolimoj ateity į Iždo Tarybą dar pakviesti ne daugiau kaip 4 asmenis.

Lituanistikos Instituto laikinoji vadovybė sveikina šiuos pirmuosius Iždo Tarybos narius bei jo svarbiausius ramsčius, kurie stovės instituto lėšų telkimo ir valdymo priešaky. Jiems yra tekęs garbingas uždavinys — sudaryti faktines sąlygas Lituanistikos Instituto darbui tuo metu, kada lietuvių tauta išgyvena sunkiausią savo istorijos laikotarpį, grąsinantį jai fiziniu ir dvasiniu sunaikinimu. Lituanistikos Instituto įkūrimas yra pirmas didis bendras lietuvių išeivijos kultūrinis žygis globoti, tirti ir ugdyti laisvosios lietuvių kultūros tradicijoms, o to žygio pirmieji svarbūs ramsčiai yra Iždo Tarybos nariai, kurie visos tautos akivaizdoje yra pasiėmę padėti išlaikyti iškeltą laisvosios lietuvių kultūros žibintą — pačių lietuvių, tėvynės laisvės atstatymo, šio krašto ir pagaliau visuotinės kultūros labui.

KNYGOS, KURIAS MYLI IR PROTAS IR ŠIRDIS

Tinkamiausios ilgiems žiemos vakarams ir Kalėdų dovanoms KNYGOS gaunamos iki Naujų Metų beveik už pusę kainos.

ČIKAGOS ŠEŠĖLIAI — septynios novelės, baisesnės už Upton Sinclair'io Raistą, iliustruotos, 316 psl. Kaina $3.00.

ŠLIUPTARNIAI. Pirma knyga, kurioje tiek daug pasakyta apie Amerikos lietuvių gyvenimo sunkumus, vargus ir kovas dėl lietuvybės. 652 psl., Jono Šliupo, "dėdės" šerno ir kun. Dembskio atvaizdai, kaina tik 3 doleriai.

ŠIRDIES RŪMAI. Am. lietuvių gyvenimo romanas, pirmas apie širdį, iliustruotas, 450 puslapių, kaina 4 doleriai.

Visos 3 knygos tik už 6 dolerius! Bet šita beprotiškai numušta kaina galios tik iki Naujų Metų. Todėl nedelskite, bet kiškite į voką $6.00 ir siųskite: DR. ALG. MARGERIS, 3325 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. Persiuntimo kaštus apmokame.

220 invalidų tremtyje laukia tavo aukos. Ar jau aukojai?

VYRAI IR MOTERYS, PAJUDINKIM BALFĄ

L. DOVYDĖNAS

Dabar, tenka šaukti visa burna: Vėl vyksta Balfo rinkliava!

Dažnas ima ir paklausia: Ar ilgai aukosim Balfui, Tarybai ir panašiems. Juk mes jau Amerikoje, prasisiekėm, apsihausavom, apsiarmobiliavom, čekių knygutę, po "pėdės"-įdėjimo, padedam su tobulo atsidavimo mina. Argi dar galėtų rastis pagalbos reikalingas?

Atvirai kalbant, mums nusibodo aukoti. Labai geras, patogus pareiškimas: Perdaug reikia aukoti. Vėlgi, Balfas neteisingai padalina aukas, perdaug išleidžia raštininkams, sandėlininkams, skudurų persiuntimui. Vėlgi, mes susirasim šeimas, invalidus, — ir tiesiai šilta ranka šilton duosime pinigą, rūbą ir net širdį (širdį atiduodam lengviausiai —pigu).

Dieną iš dienos tvirtėja mūsų viduje panašūs priekaištai, ir mes tolydžio jaučiamės tobulesni. Dažnas, kuris kada nors aukojo, dabar tvirtas atsisakymu: Perdaug reikia aukoti — nieko neaukoja.

Vienas geradaris pasiuntė į Vokietiją auką moksleiviui atostogoms. Auka, perkeliavusi per vienos valstybės sieną ir iškeista į D. markę, gerokai padidėjo. Balfo atstovai, gal nenorėdami vieno mokinio perdaug prabangiai atostogomis aprūpinti, geradario auką paskyrė dviems mokiniams. Geradaris gavo du padėkos laiškus ir užsigavo.... Girdi, tai Balfo sauvaliavimas.

Ar geradaris užkals kišenius ateities aukai — dievų žinia, bet ar didelį nusikaltimą padarė Balfo tvarkytojai, jei du mokiniu aprūpino vieton vieno?....

Stambus priekaištais: perdaug išleidžiama biurokratijai. Nueini į Balfo centrą Brooklyne ir nustembi, radęs susigaužusį vedėją ir sargą. Europoje ir to tiek nerasi. Direktoriai dirba apmokami šmeižtais, ir įtarinėjimais. Prie šios progos tegu bus leista pasakyti, kad vėlesnė kun. Končiaus kelionė Europon, bejieškant lietuvių net Jugoslavijoje, buvo daugiau kermošinė. Bet ir miklūs šventieji ne pirmu žingsniu pataiko į dangaus vartus.

Gera širdis, gera intencija, jeigu dažnas susiranda kur nors pagalbos reikalingą ir paremia, bet kiek tokių susiranda? Antra vertus, aukoti, padėti reik išmokti, susimetant į kupetas, priprasti tvarkai ir vienybei.

Šie pastarieji žodžiai skamba atsišaukimų aidu, bet ar mažai dūdų reik išpūsti, kol koki skatiką išpūti, prieš dolerio altorių parpuolusioj minioj?

Balfas tenka užpulti. Užpulti, kad prarado tvirtą tikėjimą savimi, kad nepajieškojo naujų būdų ir kelių aukų rinkimui. Atrodo, Balfas susvyravo, užmiršdamas, kad vargų ir skurdo upės niekad neišsenka. Gal būt nesiryžo priminti, kad aukų ir atjautimo keliais einama bendruomeninį ir valstybinį bendradarbiavimą.

Plačiau kalbant, mes daug seilių ištaškėme, besiginčydami apie teises, nepakėlę pareigos trupinio.

Balfas gal pakaltintinas, kad vieną iš savo artimųjų ir senų talkininkų, Joną Valaitį, paleido keturiems vėjams.

Tenka užpulti Balfą, kad ir šiapus marių nepastebėjo užsitarnavusių veteranų, pagalbos reikalingų, nepajieškojo būdų ir kelių tuo reikalu bent garsiai prabilti.

Pravartu sugrįžti į stovyklą, kur mes taip gerai įvertinom Balfą ir tiek vilčių sudėdavom. Dėl kokios kelnių pusės ar supuolusių miltelių dėžutės debesis plėšydavom. Ir širdom ir keikėm, bet žinojimas, kad yra kažkur toli įstaiga, kuri tave atsimena, buvo šis tas. Buvo šis tas, kai mes nebuvom šis tas, kai gyvenom viltimi, kad atsitiks nors šis tas.

Pajudindami Balfą daugeliu punktų ir argumentų, šiomis dienomis užpulkime Balfą, kad jis perdaug jau kukliai pučia rinkliavos dūdas ir dūdeles, kad nesuranda kojų, kurios ateitų prie durų, prie kiekvienų durų, kur, tik pravėrus duris, tenka išklausyti senas maldas apie aukų gausumą, apie dideles išlaidas, apie nusibodimą beaukojant.

Taigi, vyrai ir moterys, visu rimtumu pajudinkime Balfą ir... savo kišenius.

LIETUVIŲ TAUTINIO MENO PARODA

CHICAGO, Ill. — Akademikių skaučių iniciatyva lapkričio 28 — gruodžio 11 d. Chicagoje, Industrijos ir Mokslo Muziejuje yra ruošiama Pirmoji Lietuvių Tautinio Meno Paroda Chicagoje. Parodai eksponatus duos seserys kazimierietės, Vincė Jonuškaitė, Juzė Daudžvardienė ir Bronė Jameikienė. Parodą globoja Juzė Daudžvardienė.

Pažymėtina, kad tai bus pirmoji šios rūšies paroda tame muziejuje. Kelios kitos tautybės yra prašiusios Muziejų leisti joms surengti panašią parodą, bet lietuviai buvo pirmieji, kuriems šis sutikimas buvo duotas.

Šios parodos proga lapkričio 2 d. akademinės skautės ruošia Maria High School salėje arbatėlę lietuvėms moterims. Bronė Jameikienė skaitys paskaitą tautinio meno tema.

G. Č.

PHILADELPHIA, PA.

MALONI LIETUVIŠKA UŽEIGA
ANTHONY BALCHIUNAS, SAV
113 SOUTH 34th STREET
Arti Pennsylvanios Universiteto

PETER DAVIDONIS
VYNAI — LIKERIAI ALUS
4427 Brown Street Philadelphia, Pa

ADAMS' CAFE
RESTORANAS IR BARAS
941 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9785

TRAUN'S BAR
AUGUST TRAUN, Sav.
N. E. cor. 7th and DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9566

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601-3 So. 2-nd Street Tel. DE 4-5136
PHILADELPHIA PA

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street, Telefonas Poplar 4110
PHILADELPHIA PA
Moderniška laidojimo įstaiga. didele gražia koplyčia. erdvi salė su baru. pakelevingiems suteikiama nakvynė — viskas nemokamai. Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį — mes visados pasirengę suteikti geriausį patarnavimą.

UNION BRONZE FOUNDRY
High Grade Bronze Castings
STANLEY SKIKAS
SAVININKAS
(Pėda nuo Union Avenue)
Bridgeport, Conn.
TEL.: 3-4696

Kurie norite įsigyti vasarnamį ar ūkį ir sveikam kalnų ore ilgiau gyventi prie upelio ar ežerėlio arčiausiai Adirondacks kalnų, kreipkitės į namams pirkti bei parduoti, dokumentus sudaryti bei apdrausti

M. Kerbelo ir sūnaus įstaigą,
183 EAST MAIN ST., AMSTERDAM, N. Y. Tel. 1656

LIETUVIŲ KULTŪRINIO GYVENIMO CENTRAS CHICAGOJE
Lietuvių Auditorijoje vyksta koncertai, susirinkimai, konferencijos ir kitokie pobūviai.
KETURIOS SALĖS
Išnuomojamos vestuvėms ir šiaip pobūviams su maistu ar be maisto.
Šeštadieniais ir sekmadieniais šokiams groja
BALIO PAKŠTO ORKESTRAS
LIETUVIŲ AUDITORIJA
3133 S. HALSTED STREET, CHICAGO 8, ILLINOIS
Tel. Victory 2-6172

SIMON'S CAFE
S. KRAUČIUNAS. Sav.
Pirmos rušies maistas
DU BARAI
Šokiai penktadieniais ir šeštadieniais
26 ANDOVER STREET,
LOWELL, MASS.
2-8568

WILLIAM VALAITIS
Visokeriopas automobilių taisymas
730-2 E. Moyamensing Ave
Tel. Howard 8-0596
Philadelphia, Pa.

A. MIEŽIS
ALUS, DEGTINĖ, VYNAS
2207 N. 2nd STREET,
PHILADELPHIA, PA.
REgent 9-4156

NAUJA GYDUOLĖ

Alexander's Nauja Maistinga Gyduolė yra mišinys riešutų, uogų, šaknų ir lapų ji yra vartojama nuo visokių nervišku ligų ir nervišku galvos skaudėjimų, nuo šalčių ir lytiško silpnumo, greito pavargimo, gera nuo inkstų (kidneys) ir dėl visokių vidurių nesveikumų — išvertmingas maistas ir stimuliuojantis tonikas. Nežiūrint kokia liga sirgtumėt, šitame mišiny yra pastiprinimų. Vartojama arbatos formoje. Svaras $8.00, pusė svaro $4.00, ketvirtis svaro $2.00.
Prisiunčiam į namus.
ALEXANDER'S CO.
414 WEST BROADWAY,
South Boston 27, Mass.

John Baltaduonis
FRANKFORD AVENUE
CAFE
1700 Frankford Ave.,
PHILADELPHIA, PA.

J. MARKIEWICZ
AND
SONS, Inc.
Tel. LOcust 2-9229
Laidotuvių Direktoriai
15 Trumbull Street
New Haven, Conn.

KAKLONAS
Funeral Home
Lietuviams tarnauja daugiau, kaip 20 metų.
280 CHESNUT STREET,
NEW BRITAIN, CONN.
Tel. 9-1181

QUALITY MARKET
VICTOR ABECUNAS, Sav.
356 PARK STREET,
NEW BRITAIN, CONN.

THOMAS MATAS
REAL ESTATE
81 Fox Street
Waterbury, Conn.

WALLY'S
RESTAURANT
Geri žmonės, geri gėrimai, geras maistas
865 BANK STREET
WATERBURY, CONN.
Tel. 3-9838

BALTOJI MEŠKA ATEINA...
KAS KARTĄ PARAGAUJA, TAS VISADA GERIA LIETUVIŠKĄJĮ BALTOSIOS MEŠKOS ALŲ...
Tai mūsų garbė ir pasididžiavimas, nes Baltosios Meškos alų geria ir, jį begerdami, giria visi kitataučiai.
RYTINIŲ VALSTYBIŲ LIETUVIAI, GERO ALAUS MĖGĖJAI, VISUR REIKALAUKITE BALTOSIOS MEŠKOS ALAUS, NES, IŠ TIKRŲJŲ, —GERAS IR GARDUS ALUS.
Baltosios Meškos alus turi geriausio Europos apynių alaus skonį.
Taip, tai tikras, pilna ta žodžio prasme, apynių alus.
DISTRIBUTORIAI IR PAVIENIAI PIRKĖJAI NESIGAILĖSITE, KREIPĘSI TIESIOG Į
WHITE BEAR BREWING CO., INC.
400 E. MARGARET STREET, THORNTON, ILL.
Telefonas: THORNTON 5539

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI CHICAGOJE
Moderniausia lietuvių vadovaujama baldų ir namams įrengimų įmonė Amerikoj. Įmonės prekybos patalpų plotas 15,00 kv. pėdų.
Modernūs baldai, televizijos aparatai, šaldytuvai, *Telefunken* Europai klausyti radijo aparatai
Rašomos mašinėlės su pilnu lietuvišku šriftu siunčiamos į visą Ameriką ir kt. kraštus.
FURNITURE CENTER Inc.
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
Įmonės vedėjas Justas Lieponis
3224 S. Halsted Street Chicago, Illinois
Tel. Victory 2-4226

VIENYBĖ

LITHUANIAN WEEKLY
Established 1886

JUOZAS TYSLIAVA
Editor and Publisher

Editorial and Business Office:
412 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 4-0862

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office of Brooklyn, N. Y.

Subscription Rates:
USA per year $5.00
CANADA and other countries $6.00
Advertising Rates on Application

AR NESKAUDU?

Pešasi mūsų politiniai veiksniai, partijos, spaudos darbuotojai, pešasi ir pavieniai asmenys. Pešimosi temperatūra kyla, kovos stiprėja, tų kovų metodai aštrėja. Mūsų savitarpio kovos, kaip koks slibinas, ryja daug jėgų, reikalauja daug energijos. Pragaištingos kovos nusmelkia kūrybinį darbą, neleidžia pasireikšti kilnesnėms idėjoms.

Vienybės, pusiausvyros reikalas turėtų būti vienas svarbiausių mūsų rinktinių vyrų, mūsų elito uždavinys. Jau ir kiekvienas eilinis žmogus jaučia netvarką. Atrodo, kad mūsų išeivija vedama nebe vienybės, nebe sintezės, o susiskaldymo keliais. Vadinasi, vienybės darbui nedaug tedirbama, rinktiniai vyrai savo uždavinio nesugeba, o gal net ir nesusipranta, tinkamai atlikti. . .

Momentas, kuriuo šiandien gyvename, yra labai rimtas ir atsakingas. Tikros tautinės vienybės linkmę kaip tik ir turi kelti mūsų politiniai veiksniai, partijos, spauda, bažnyčia, mokyklos ir paskiri asmenys. Vieni ir antri, kad nebūtų tarp jų kovos, turi būti įsitikinę, jog vienų darbas neprieštarauja antrųjų darbui, jog vieni ir antri atneša naudos savo tautai.

Tautinė dvasia, tautos reikalai turėtų jungti visus bendram darbui, nežiūrint to, kad kartais ir reiktų savo ar savo srovės reikalus padėti į šalį. Mūsų bendradarbiavimas tautos gerovei drąsiai gali eiti pagal šv. Augustino žodžius: abejotinuose dalykuose laisvė, reikalinguose vieningumas, visuose — meilė. O tam reikia tik geros valios ir nuoširdaus tautiškumo.

Ar neskaudu, kad tų peštynių akivaizdoje, nei mažiausio dėmesio nekreipiama į mūsų priaugančią kartą — į mūsų tautos ateitį! Nematoma ir nesirūpinama, kad jau dalis mūsų jaunimo pradeda prarasti branguįį savo tėvų kalbos, būdo ir papročių paveldėjimą. Kas rūpinasi jų ateitimi? Ogi tik pavieniai tėvai ir lietuviškojo ugdymo ramsčiai — mokytojai. (Atrodo, lyg grįžta senieji laikai: lietuvė motina prie ratelio ir daraktoriai). Nejaugi tik tėvai ir mokytojai turėtų sielotis lietuvybės išlaikymu! Ką valdys mūsų politikai, ką grupuos partijos, ką rašys mūsų spauda, jei po keliolikos ar keliasdešimt metų nebebus ko valdyti, ko grupuoti ir kam rašyti?..

Privalome rimtai susirūpinti, kad mūsų priaugančioji karta nenutrūktų nuo lietuvių tautos kamieno, kad nors neprarastų brangiausio tautos turto — kalbos. Priemonių yra, tik reikia noro, darbo jėgų įtempimo, vienybės ir tautinio bei patriotinio susipratimo.

Tautinių mokyklų neturime. Pasitenkiname vargo mokyklomis, kurias organizuoja taip pat tik tėvai ir mokytojai. Kas daugiau jomis rūpinasi, kas jas remia? Kam daugiau svarbu, kas ir kaip jose mokinama? — Tikrai niekam. Daug yra ir tokių, kurie tų pačių vargo mokyklų nelanko ir net reikalo nemato jas lankyti. Tam reikia organizacijos, reikia autoriteto. Negana pasakyti: jūs sielokitės ir dirbkite, o mes toliau pešimės... Ne be pagrindo sakoma, kad dažnai arčiau Dievo yra tie, kurie Dievo ieško, negu tie, kurie tariasi Jį suradę. Gal tas posakis tiks ir lietuvybės išlaikymo kelių ieškojimui.

A. Dimas

VOKIETIJA

JAU NE GRIUVĖSIŲ KRAŠTAS

Nuo Bremeno karvių iki naujų susisiekimo priemonių. – Nė žingsnio be portfelio. – Sunku pažinti seniau matytus Vokietijos miestus.

V. RIMANTAS

Skaitau. Pagaliau, juk ją visą jau esame išvažinėję, pažįstame kiaurai ir išilgai. Šitaip tvirtino mano bičiuliai dar esant Amerikos žemėje ir dabar galiu atsakyti: jūs skaudžiai suklydote.

Negalima sakyti, kad niekur jau nebūtų buvusio karo pėdsakų, tačiau tai, ką pastebi vokiečių miestuose tiesiog stebina. Atsistatyta nepaprastu tempu ir išvalyta nuo griuvėsių tikrai vokišku kruopštumu.

Pro akis slenka Vakarų Vokietijos miestai. Traukinys neša žmogų, ketveris metus išbuvusį kitam kontinente. Pro langą štai įprasti akiai laukai,

ganosi karvės,

kutena akis spalvingi, švarūs namukai. Bremenas. Čia netenka pasilikti ir greituoju traukiniu įspūdis vejasi ligi pat Hamburgo.

Šiame šiuo metu didžiausiame Vak. Vokietijos mieste teko būti 1945 ir 1947 metais. Tai buvo niūrus laikotarpis, kai miestai dar dvokė žmonių lavonais ir kai akys vis atsispirdavo į išdegusius ar sugriautus pastatus. Hamburgas nuo oro puolimų buvo ypatingai nukentėjęs ir kaip įdomu buvo pasižiūrėti šių dienų vaizdo.

Jau stoty pastebi didelį judėjimą. Daug jaunų veidų, nemaža ir išvargusių išvaizdų,

begalė portfelių vyrų rankose.

Nuostabu? Taip, kai nuo tų portfelių buvai visai atpratęs ir kai Amerikoje su tokiu tikrai patogiu daiktu nešinas būdavai palaikomas daktaru ar diplomatu....

Jau ir stoties maisto ar gėralų kioskai byloja: Vokietijoje badu jau negali numirti, tik... turėk pakankamai pinigo. Čia pat ir vaisiai ir jų pasirinkimas nepaprastai didelis. Bet eikime į stoties aikštę. Ir čia vėl akims staigmena — po amerikinių didelių auto limuzinų keistai stebi.

liliputinius automobiliukus.

Ne, tai joks nuostabus pasaulio pasikeitimas, bet paprastas optinis pokštas ar, jei norite, staigmena. Vokiškieji Volkswagenai, Opeliukai ir kitos mašinėlės atrodo tikrai mažos ir gatvėje nori juos paspirti koja, jau nekalbant, kad jauties saugiau, kaip Amerikoje ir nebijai, kad tave užkliudytų... Tikras dalykas, prie tų mašinėlių dar teks priprasti.

Tačiau ne taip lengva priprasti ir prie viso pakitėjusio Vokietijos veido. Vaikštau dieninio ir vakarinio Hamburgo gatvėmis, stebiu pastatus ir bejudančią minią ir belieka... kraipyti galvą.

Ne be tas miestas. Vietoje griuvėsių

šviečia neonų reklamos,

kviečia pirkti Persil ar pieninį Sarotti šokoladą. Krautuvių ar universalinių magazinų, atseit, kaip Amerikoje, langai pilni skoningai išdėstytų geros kokybės prekių. Jei pažvelgti į odos, optikos ar kosmetikos, kvepalų krautuvių vitrinas, tai jau tenka pripažinti pirmenybė Vokietijai. Čia Amerika jau turi nusileisti.

Mieste gali stebėti judrų kultūrinį gyvenimą. Veikia opera, keletas dramos teatrų, geri simfoniniai koncertai. Ties Alsterio ežero krantais, elegantiška Jungfernstieg ar ar Colonaden gatvėmis juda gerai apsirengę žmonės ir... tie mažieji automibiliukai ir šalia jų

zuja tūkstančiai motociklų.

Jau ir seniau motociklai galima buvo vadinti tautine vokiečių susisiekimo priemone, bet šiuo metu naudojimasis jais bus pasiekęs bene augščiausią tašką. Ir dar daugiau. Gatvėse matai tokį vaizdą, kokio tikrai nebuvai matęs prieš ketveris metus. Šalia automobiliukų šviečia ne motociklai tikrąja prasme, bet vad. motoriniai roleriai. Čia gali patogiai lyg kėdėje sėdėti, pasiimti užpakaly bendrakeleivį ir ir dar užpakalinį ratą (ne padangą). Tie motorroleriai nepaprastai įsigalėjo visoje Europoje ir jų tėvyne laikytina Italija.

Anksčiau Grohno stovykla, o dabar Hamburgas ir visa šiaurinė Vokietija negali apsieiti be vieno reto energijos ir pasišventimo lietuvio kunigo. Tai vilnietis, kapeliona Šarka ir būtų buvusi nuodėmė šio tautiečio nepamatyti.

Isikūręs ne taip tolimame Altonos priemiesty, po kelių dienų žada vežti keletą vaikų į saleziečių lietuvių gimnaziją Italijoje, o pats... galvoja apie misionieriaus darbą Afrikoje. Geriau ten, kaip JAV siūlomas nelietuviškas Bismarck.

Na, bet šarka, tas vokiečių tarpe irgi žinomas "litauischer Kaplan", puikiai eina misionieriaus pareigas Vokietijos lietuvių tarpe. Neilgai teko jį stebėti, bet kelių pavyzdžių pakako. Aplankome kelias vietas, pamatau ir vargo stovyklą, kur būrelis lietuvių susirenka sekmadienio vakarą pamaldoms.

— Nenori aplankyti lietuvių bičiulio Hildebrandto?

Na, žinoma, toks pasimatymas būtų labai įdomus. Šis ilgai Lietuvoje buvojęs spaudos žmogus, puikiai su žmona kalbąs lietuviškai, dabar dirba DPA spaudos agentūroje redaktorium.

— Žinai tamsta, man malonu su lietuviais palaikyti santykius. Ir tai rečiau pasitaiko. Bet sakyk,

ką veikia Petrėnas, Rastenis?

Kur nusidangino Rimydis? Ir pavardės buvo kaip iš gausybės rago. Malonusis šeimininkas puikiai visus prisimena ir su sentimentu kalba apie Kauno laikus. Tikras Lietuvos bičiulis ir jis žymiai prisidėjo prie pavykusios, Vliko Informacijos Tarnybos suorganizuotos, spaudos konferencijos Hamburge.

Ir vėl tenka pasinerti į Hamburgo neonu šviesu sūkurį. Kur tik pažiūri, visur matyti nauji, modernūs pastatai, viešbučiai, įmantriai įruoštos krautuvės, gausiai prekių pripildytos vitrinos.

— O taip, prekių yra, bet to pinigo vis neužtenka — papasakos jums eilinis vokietis. Jei uždirbi mėn. ligi 300 vokiškų markių — DM., jei turi išlaikyti žmoną ir vaiką, tai ar daug gerybių gali įsigyti? Juk geras kostiumas kaštuoja apie 200 DM, geresni batai — ligi 40,50, pagaliau, ir moteriškų Nylon kojinių pigiau negausi kaip už 5-7 markes.

— Na, bet ar niekas jau nėra atpigę?

— Šis tas. Sumažinus mokesčius.

atpigo kava ir cigaretės.

Tai vokiečiui jau didelis dalykas. 100 gramų kavos jau gali gauti už porą markių, bet ir tai nėra jau taip pigu.

Žinoma, šeimai pragyventi iš 300 DM nėra paprastas dalykas. Ir tokių šeimų šių dienų Vokietijoje dar labai daug. Tačiau drauge negalima paneigti fakto, kad gerbūvis krašte labai kyla, kad vyksta milžiniška statyba per 4 metus pastatyta 1 milijonas naujų butų), kad bedarbių skaičius nesiekia nė milijono. Visa pasiekta nepaprasto tautos darbštumo, tvarkos dėka.

Juk dar ir dabar Vokietijos biudžeto 34 nuošimčiai tenka okupaciniams organams. Ir jei taip smarkiai kraštas atsistato, jei žymiai kyla gyventojų gerbūvis ir jei sugebama išlaikyti ne tik stiprią valiutą, bet ir pastovią vyriausybę, tai tik rodo, kad netrukus Vokietija atsidurs pirmoje europinių valstybių eilėje.

Hamburgas yra laikomas ir langu į pasaulį. Kai 1947 metais stebėjau išmirusį, vos vegetuojantį uostą, šiandien jo jau negalima pažinti. Statomi laivai dirbtuvėse, uoste šimtai vokiškų ir svetimų prekinių ir keleivinių laivų. Sunku ir patikėti, kad jei 1945 m. vokiečiai teturėjo vos 140,000 tonų taipos prekybos laivyno, tai šiandien tonažas jau

siekia daugiau 1 mil. tonų

Kyla pramonė, prekyba, užkariaujamos vis naujos rinkos, vokiškos mašinos vis labiau braunasi į kitus kraštus. Šiuo metu įvyko kelios tarptautinio masto parodos Vak. Europoje ir visur V. Vokietija su savo gaminiais ir išdirbiniais sukėlė dėmesį.

Kai keliauni per kraštą, kai D-Zug'as neša tave tvarkingai veikiančiais geležinkeliais į pietus, visur stebi besistiebiančius kaminus, visur jie rūksta.

Stuttgartas ir Miunchenas, tai dar du aplankyti didmiesčiai. Miestai, kuriuos mūsų

"dipukai" puikiai pažįsta

ir gerai prisimena šiurpiuosius griuvėsių vaizdus. Kiek kartų juose buvota, kiek kartų važinėta Stuttgarto geltonaisiais ar Miuncheno mėlynaisiais tramvajaus 1 strassenbahnais, kiek kartų tampyta maisto ar cigarečių atsargos...

Negali būti! — sušunki, stebėdamas abiejų miestų gatves ir ypač visą Miuncheno stoties aplinką. Kur ne kur namo griuvėsiai, tačiau visur savo naujumu traukia akį nauji pastatai, modernūs viešbučiai, didžiulis Stachus univ. magazinas Miunchene (pastatytas per 5 mėnesius). Toks Karl Platz savo šviesos reklamomis gali konkuruoti su bet kurio JAV didmiesčio centru.

Tačiau visa yra tikra, kaip tikras nuostabus Vokietijos atgimimas po skaudžių žaizdų. Taip pat ir klaidingas "amerikiečių" nuogąstavimas, esą, sunku bus pakelti Vokietijos vaizdus ar nuotaikas.

Netiesa. Įdomu visa tai pakelti ir dar teks pakelti visą eilę naujų įspūdžių krašte, kuris kaip Feniksas kyla ir traukia akį nauju, neįprastu spalvingumu.

Egzilai kreipėsi į didžiuosius

Komunistų pavergtųjų Vidurinės ir Rytų Europos tautų egzilų komitetas spalio 14 d. telegrama kreipėsi į trijų didžiųjų valstybių užsienio reikalų ministerių konferenciją, reikšdamas viltį, kad laisvosios tautos negarantuos agresijos būdu sudarytų Sovietų Sąjungos sienų ir ir nesutiks su komiteto atstovaujamų kraštų nepriklausomybės užgniaužimu.

Komitete atstovaujama 10 kraštų, jų tarpe ir Lietuva. Telegrama buvo pasirašyta Komiteto pirmininko Ferenc Nagy ir sekretoriaus Juraj Slaviko.

***

Vidurio ir Rytų Europos tautų atstovai, dalyvavę kaip stebėtojai Antrajame Europinio Sąjūdžio Kongrese Haagoje paskelbė, viešą deklaraciją, kurioje dar kartą pabrėžė, jog Europos suvienijimas gali būti sekmingas tik apimdamas visą Europą, o ne vien vakarinę jos dalį, ir kad Europos vienybės idėja įmanoma įgyvendinti be visos Europos išlaisvinimo.

Tarp trijų dešimčių tą viešą pareiškimą pasirašiusių, lietuvių vardu jį pasirašė S. Bačkis, A. Devenienė. ir E. Turauskas.

***

Spalio pradžioje New Yorke įvykusi komunistų pavergtų kraštų atstovų konferencija (kurioje dalyvavo septynių kraštų tautinių tarybų atstovai, o Baltijos kraštų — diplomatiniai atstovai ir tų kraštų tautinių tarybų atstovai, Laisvės Komitetų pirmininkai tarp kita ko priėmė protesto rezoliuciją drauge su užuojautos lenkų tautai pareiškimu dėl kardinolo Wyszinskio sūėmimo.

Konferencija vyko Baltijos Laisvės Namuose. Jai šį kartą pirmininkavo einąs Estijos pasiuntinio pareigas gen. konsulas J. Kaivas.

Pagal naująjį įstatymą 3,000 lietuvių galės įvažiuoti į Ameriką, jei tu padėsi jiems savo auka.

GRĮŽO IŠ RUSIJOS BE DANTŲ, BET DŽIAUGIASI, KAD DAR GYVAS

Norvegas O. Larsen, aktyvios rezistencijos dalyvis prieš vokiškus okupantus, 1941 metais turėjo bėgti iš Norvegijos ir sprukti į kaimyninę Rusiją. Ten jis buvo suimtas, bet neužilgo, drauge su kitais dviem tokiais pat norvegų kovotojais, kaip slaptas agentas, rusų buvo išsiųstas atgal į Norvegiją.

Iš vienos salelės turėjo jie stebėti vokiečių laivyno judėjimus ir radijo siųstuvu pranešinėti rusams. Vietoj numatytų šešių, šis jų darbas užtruko aštuoniolika mėnesių. Pagaliau, beviltiškai sugedusi jų siųstuvui, badui bei šalčiui negailestingai spaudžiant ir nesulaukiant iš rusų jokios pagalbos, 1943 metais salą jie apleido ir pabėgo į Švedija.

1945 metų vasarą, gyvendami jau laisvoj Norvegijoj, visi trys gavo iš Sovietų Sąjungos oficialų pakvietimą atvykti ir paskirtą jiems atlyginimą "už paskirtąjiems atlyginimą "už reikšmingus pasitarnavimus Sovietų Sąjungai laike karo su fašistais". Visi trys bematant išvyko.

Bet laikas bėgo ir nė vienas atgal negrįžo. Pagaliau ju šeimos kreipėsi į Norvegijos užsienio reikalų ministerija. Vos po dviejų metų atėjo rusų atsakymas. Iš jo betgi paaiškėjo, jog vienas "apdovanotųjų" yra jau miręs, kiti gi du-nuteisti po dešimt metų kalėjimo "už priešišką nusistatymą Sovietų Sąjungai".

Kuo tas jų "priešiškas nusistatymas" pasireiškė, niekas iki šiol nežino. Nežino to nė pats Larsen, kuris šiomis dienomis netikėtai sugrįžo į Norvegija, atkentėjęs aštuonis metus devyniuose Sovietų konclageriuose europinėje Rusijoje.

Dabar paaiškėjo, jog visi trys buvo nuteisti po dešimt metų priverčiamųjų darbu. Vieną betgi emvedistai netrukus nušovė, patyrę jo sumanymą bėgti iš lagerio. Kur yra antrasis-Larsen nežino, jie buvo išskirti. Tačiau neturi vilties, kad jis dar gyvas būtų.

Larseno pereituose lageriuose esą ypač daug pabaltiečių. Daugiausia estų. "Kartais pagalvoju, i jog Estija turi būti jau galutinai ištuštinta, jeigu spręsti iš to kieki o estų, kuriuose esu matęs lageriuose"-sako Larsen. Sovietinių lagerių faktiškais valdovais yra biauriausi kriminalistai.

Turi jie labai gerą organizaciją ,terorizuoja politinius kalinius, ir vargas tam, kas mėgintų neboti jų ukazų. "Aš pats netekau dantų, bet esu laimingas, kad likau gyvas ".

Šioje gyvų palaidotų viešpatijoje tik du kartu yra buvę ko nors panašaus į džiaugsmą: kada Stalinas mirė, ir kada Berija krito. Pirmu atvėju kaliniai bijojo savo džiaugsmą atvirai reikšti, det antruoju -"aš niekuomet nemačiau kalinių, taip linksmų, kaip tą dieną. Visi judėjo ir juokėsi, net rusų sargybiniai atrodė kažkaip palengvinti". Vieną politinį kalinį-rusą jis girdėjęs sakant: dabar greit ateis Višinskio eilė...

Lagerio maistas-nepaprastai blogas. Larsen pats sveręs vos 48 kg., gi normalus jo svoris yra 76 kg. Bet koks kontaktas lagerininkams su civiliais "laisvais" žmonėmis yra uždraustas. Šie pastarieji už mažiausią ryšį su vergais būna baudžiami ligi penkiolikos metų priverčiamųjų darbų. Jokie kaliniai , nors ir atlikę bausmę, iš lagerių nėra paleidžiami. "Gavęs žinią, jog būsiu išleistas, aš absoliučiai netikėjau, kad tas galėtų būti tiesa"-sako Larsen. Ir pridėda: mes padarėm klaidą, patikėdami rusų žodžiais...

Bulgarija įteikė Jungtinėms Tautoms protestą dėl JAV karinės sutarties su Graikija.

TRUMPAI ir AIŠKIAI

SIMAS URBONAS

VISAIS mums įmanomais būdais jungdamiesi Lietuvos išlaisvinimo kovon, pagaliau— ir ginklu dalyvaudami Jungtinių Tautų karių eilėse, kovoje dėl visos laisvosios žmonijos idealų, — **mes nemažiau turime kovoti ir dėl lietuviškojo žmogaus dvasinio išsilaikymo.**

Be vientiso, gerai įtvirtinto pasaulinės lietuvybės fronto, be pajėgių ir atsparių, moraliniais ginklais šarvuotų tvirtovių visuose pasviečiuose, pagaliau— be naujų, priaugančių plunksnos jėgų ir **be savosios spaudos mylėtojų gausių divizijų, — blankiai aidėtų mūsų tiesos ir kovos žodžiai** tiek savybėje, tiek laisvojo demokratino pasaulio dvasinio ginklavimosi arsenaluose — didžiojoj spaudoje.

Nepykime, jeigu pakartotinai kalbama apie gyvybinius reikalus.

Mūsų galingieji dvasiniai ginklai — yra mūsų laikraščiai ir žurnalai, mūsų mieloji lietuviška knyga. Lietuvybės dvasinio fronto tvirtovės ir bunkeriai — yra mūsų spaudos, mūsų knygų leidyklos visuose Žemės rutulio kontinentuose.

***

AR VERTA NUSIMINTI?

NIEKADOS! Tiek JAV, Kanadoje, Pietinėje Amerikoje, tiek Europoje (Anglijoje, Vokietijoje) ir net tolimojoj Australijoje, — mūsų nors ir kuklios **spausdintojo žodžio, to dvasinio ginklo, gamyklos, bendruomeninės ar privatinės leidyklos, —gyvos ir daugiau ar mažiau pajėgios, spinduliuoja po visą pasaulį, išblaškytiems Lietuvos vaikams. . .**

Visur dar rasime lietuvių, kurie laukia rytdienos ar savaitgalio, kad pailsėtų dvasioje, besklaistydamas lietuviškojo l a i k r a š č i o, savaitraščio ar žurnalo naujus, spaudos dažais dar tebekvepiančius lapus. Ne visi dar paskendome puošnių, spalvingų, reklamomis klykiančių svetimųjų "magazinų" jūroje.

Nevienam mūsų dar mielesnis tebėra pilkas, kuklus laikraštis ar žurnalas, kurių skiltyse ir žodžiuose mes surandame patys save. Peržvelgiame mūsų tėvynės garbingą praeitį ir skausmingą, atkaklios kovos dvasia persunktą dabartį. Stebime ir formuojame mūsų savitą lietuvišką būdą, gražius papročius, prasmingas tautines tradicijas.

***

KODĖL?

TODĖL, kad sava spauda, savo vertinga knyga — yra tarsi mielas, brangus laiškas, kai paskiras žmogus jį gauna iš savo tėvo, motinos, iš brolio, sesutės ar mylimojo asmens.

Savaime suprantama, kad tokiu atveju paprastas baltas, rašytais žodžiais išmargintas popierėlis yra mums daug brangesnis už brangų liuksusinį popieriaus lakštą, už puošnius, daugiaspalvius plakatus, ar kokias blizgančias kasdieninių prekių etiketes...

Taip ir mūsoji spauda, tas pats galingiausias lietuvių tautos ginklas, pastarųjų šimtmečių būvyje — yra, tarsi, mūsų Motinos Tėvynės laiškas kiekvienam nuoširdžiam geros valios Lietuvos sūnui ir dukrai, ne dėl savo kaltės atsidūrusiam "už jūrių marių, už vandenėlių".... toli, toli nuo savo Motinos — Gimtosios Žemės...

***

ARGI?

ARGI mes nejaučiame savam lietuviškam laikraštyje ar knygoje to malonaus šlamesio, kurį rusinama, lenkinama ,ar vokietinama **Lietuvos liaudis** pajusdavo anuomet, skaitydama **1547 m. Lietuvoje ir Žemaičiuose pasirodžiusį Martyno Mažvydo Katekizmą, vėliau — lietuviškuosius giesmynus— "kantiškas", kalendorius ir pirmuosius Elementorius....**

Argi nepraslenka pro mūsų akis vargingi, tačiau, o tiek daug tautai lėmusieji **"Aušros"** ir **"Varpo" puslapiai? Pagaliau ir mūsų jaunuomenės** atmintyje tebėra gyvas Nepriklausomybės meto spaudos paveikslas, kada, pvz. tegul ir krašto valdžioje buvusios srovės dienraštis išeidavo kasdien trimis laidomis, kad Lietuvos kaimui skirtas savaitraštis buvo pasiekęs per 100,-000 tiražo, o mūsų karius auklėjantis ir mokantis kariuomenės laikraštis - žurnalas kas savaitę aplankydavo 34,-500 skaitytojų,

O kur dar, tegul ir vargusi, sau kelią į žmoniu širdis išsikovojusi, Nepriklausomybės meto lietuviškoji knyga?...

Štai, kodėl mes su poetu Stasiu Santvaru drąsiai galime pasakyti:

"Dvidešimt laisvės metų akivaizdžiai parodė, kad lietuvis t u r i ką pasakyti ir m o k a pasakyti. Todėl ir jo kova už laisvę — pirmiausia yra kova už tautinę kultūrą, kova . . už l a i s v ą lietuvišką žodį. ("Tremties Metai", 1947 m., Vokietija.)"

***

KĄ DARYTI?

KADA taip kalbame apie savąją spaudą — be abejo, turime mintyje tai, kad mūsų laikraščiai, žurnalai **privalo** būti rimti, kultūringi, turiningi.

Mūsų išleidžiamos knygos— naudingos, vertingos, rinktinės, jau vien ir dėlto, kad visa tai kainoja didelius pinigus.

Bet ir vėlgi: **mūsoji spauda yra ir bus tokia, kokie mes patys esame.**

Taigi, laikraščių ir žurnalų, jau nekalbant apie knygas, nebus perdaug, **jeigu juos,** pagal savo pažiūras, sroves ar specialybę, **visi remsime prenumerata, raštais, parengimų lankymu. Jeigu lietuvis prekybininkas ar amatininkas, pagal išgales, šios rūšies ginklo fondui nepagailės keleto, keliolikos ar keliasdešimts dolerių, tegul ir per visus metus.**

Šiuo būdu spaudos puslapiuose įamžindamas savo vardą — jis taip pat bus lyg ir tas knygnešys ar lietuviškosios kultūros darbuotojas. Sudarydamas geresnes materialines sąlygas, jis stiprins tas lietuvybės tvirtoves visame pasaulyje. Jis taip pat bus kovotojas dėl lietuviškosios dvasios išlaikymo.

Mat, kaip dvasia be kūno, taip ir spauda be materialinės paramos — tiktai vegetuoja, o ilgainiui — miršta.

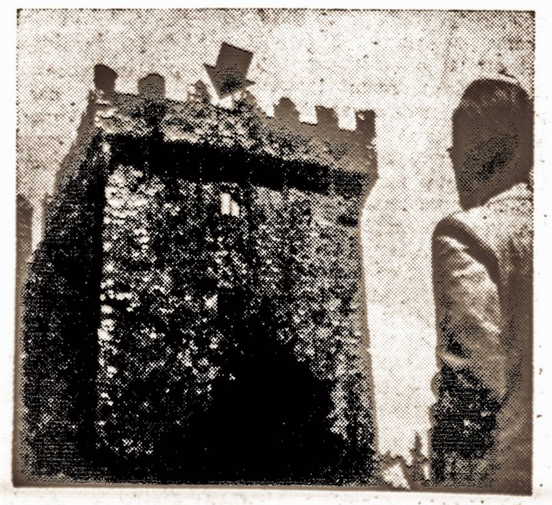

Turistai atvykę į Blarney pilį (Airijoj), paprastai, lipa pabučiuoti akmenį, rodomą strėle. Tas pabučiavimas, sakoma, atnešąs laimę...

Vaikai žaidžia banginio nasruose, banginio išstatyto parodoje Paryžiuje.

APIE AMERIKOS MOKYKLAS

Trisdešimt septyni milijonai vaikų ir jaunuolių lanko savo mokyklas, valstybines ar privačias, nuo vaikų darželių iki baigiamųjų universiteto kursų. Iš šio skaičiaus 2 milijonai jaunuolių studijuoja augštosiose mokyklose, kolegijose ir universitetuose. Kartu su mokyklomis, savo darbą tęsia tėvų — mokytojų draugijos, kurios turi apie aštuonis milijonus narių, aktyviai pasireiškiančių mokyklų gyvenime.

Vien skaičiai, nors kaip imponuoja jie bebūtų, nėra galima tiksliai atvaizduoti kaip Amerikos jaunimas trokšta mokslo, o senimas stengiasi jiems patiekti kuo geresnį švietimą. Neseniai miręs JAV Švietimo Komisionierius Lee Thurston yra pasakęs: "Amerikiečiai, labiau negu bet kada anksčiau, siekia pakelti savo švietimo lygį". Tai jis pareiškė, turėdamas galvoje pradžios mokyklų aktyvumą ir nuo 1946 metų dvigubai padidėjusį "tėvu — mokytojų draugijos" narių skaičių. Politikai irgi pastebėjo, jog balsuotojai ypač rūpestingai vertina jų pažadus dėl mokyklų pagerinimo ir išlaikymo.

Tiesa, susidomėjimas mokslu nėra jokia naujiena Amerikoje. Jau valstybės kūrėjai suprato, jog tik apsišvietę ir išsilavinę žmonės supranta demokratinio gyvenimo pranašumą ir palaiko demokratinę vyriausybę. Mokslas visiems, nežiūrint išlaidų, visada buvo pagrindinis sprendimas amerikiečių gyvenimo būde.

Noras mokytis yra visuotinis. Jis yra vienodas visose šalyse, visose visuomeninėse klasėse. Ir kituose kraštuose žmonės lygiai taip yra linkę mokslui, kaip Amerikoj. Jie taip pat įdomaujasi mūsų švietimo sistema, jos reikšme žmogui ir bendruomenei. Daugelis jų betgi nežino, jog dauguma mūsų mokyklų yra išlaikomos vietinės bendruomenės, administruojamos bendruomenės rinktų žmonių, bet ne centralinės ar federalinės valdžios.

Susitikdami su užsieniečiais ar susirašinėdami su jais, mes turėtume kuo tiksliausiai aptarti mūsų švietimo sistemą ir mūsų mokyklų įtaką mums patiems. Tikriausiai jūsų šeimoje yra vaikučių, lankančių mokyklas. Ar jie priklauso prie tų aštuonių milijonų mokinių, kurie kasdien vyksta į mokyklą autobusais, kurių net 155.000 yra apmokami valdžios ir pačių bendruomenių? Ar jūs priklausote mokytojų — tėvų draugijai? Gal kuris jūsų šeimos narys baigė mokslą, gaudamas stipendiją pagal GI įstatymo suteiktas lengvatas antrojo pasaulinio karo ir Korėjos konflikto veteranams? Ar jūs prisidedate prie savosios mokyklos išlaikymo akcijos? Gal jūs pats priklausote ar lankote kokią suaugusių mokyklą?

Tai vis dalykai, kuriuos svetimtaučiai mielai savitarpyje aptartų, padiskutuotų. Mūsų suteikta informacija apie Amerikos mokyklas ir universitetus būtų kitas svarbus įnašas, pasauliui pateikiant Amerikos gyvenimo vaizdą.

C. C.

Olandijos karalienė Juliana kalbasi su Graikijos operos soliste Elena Nikolaidi, davusia koncertą Haagoje nukentėjusių nuo žemės drebėjimo graikų naudai.

PARTIZANŲ PERSEKIOJAMI, JIE BĖGDAVO Į MIESTUS... VOGTI

Pasakoja iš Lietuvos grįžęs jaunas vokietis

Kadangi Rytprūsiuose jau seniai buvo kalbama, kad Lietuvoje galima geriau nuo rusų pasislėpti ir gauti maisto, tai 1947 m. žiemos naktį į ten ir patraukiau. Mano laimei Nemunas buvo gerai užšalęs, tai gana greitai ir laimingai atsidūriau jo antroje pusėje, o iš čia ir Lietuvoje. Kiek pakeliavęs pėsčiomis pasirūpinau maisto ir jau traukiniu pasileidau tolyn. Atsidūriau Kaišiadoryse, o iš čia vėl pėsčiomis apkeliavau Musninkus, Kernavę, Liuliškius, Ardziškius, Gelvonis, Ukmergę, Jonavą ir kitas jau pamirštas vardais Lietuvos vietoves. Visur buvau priimtas, kaip geriausias draugas, nors lietuviai ir žinojo, kad vokiečio šelpimas ir slėpimas galėjo jiems atnešti nelaimę.

Bekeliaujant, tekdavo kelyje susitikti daug karišky sovietinių sunkvežimių, kuriais buvo tremiami lietuviai seneliai, ligonys, moterys ir maži vaikai. Baisiausia buvo tai 1948 metų pavasarį kada masiniai trėmimai paliete veik visą Lietuvą. Kurį laiką ir aš pats slėpiausi miškuose, o tik trėmimams aprimus grįžau pažiūrėti lankytų vietų, įsitikinti ar mano geradariai dar liko. Tik retą tesuradau — dauguma sodybos buvo išplėštos, apgriautos, be langų ir durų. Jos liko tuščios ir be žmogaus, lyg šmėklos dykumoje. Ypatingai rudens metu, ūkaujant vėjui, šiurpas nukrėsdavo pro šalį einant.

Kiek pamenu iš Liuliškių ištremti: Laukys, Jankūnas ir broliai Vilkevičiai. Vincas buvo NKVD įskustas stribo Barono, neva dalyvavęs prie žydų likvidavimų vokiečių okupacijos metu. Iš Sendvarių kaimo, prie Gelvonių, išvežtas Raškevičius, o iš Stefanavos — Antanas Strazdas.

Kai kur apie Musninkus buvo atvežta rusų kolonistų ir apgyvendinti ištremtųjų lietuvių ūkiuose. Tačiau partizanų persekiojami jie ilgai atveztoje vietoje neišbūdavo — bėgdavo į miestus elgetauti ir vogti.

Gelvonių ir Musninkų apylinkėse populiariausias partizanas buvo K., slapyvarde "Dobilas". Jis buvo šių apylinkių partizanų grupės vadas ir su savo vyrais labai daug kraujo nuleido sovietams ir jų pakalikams lietuviams. Užtekdavo bet kur tik jo vardą paminėti, kai nešvarios sąžinės žmogus pradėdavo baimingai dairytis aplink. Aš jį pažinau asmeniškai ir tikrai galiu pasakyti, kad tai buvo vyras be baimės jausmo ir tikslą visada pasiekia. Vis dėlto ir jis žuvo, kaip išdavimo auka — vienas malūninininkas jį apgirdė miego milteliais pripilta degtine ir kartu su dar dviem draugais išdavė milicijai. Buvo kalbama, kad juos sovietai sulikvidavo. Kiek vėliau vienas komunistas eigulys nušovė kitą žymų partizaną X. Iš medžioklinio šautuvo jam buvo visai demoliuota galva, kad jo niekas ir atpažinti negalėjo. Atvykę rusai spardė jo lavoną ir klausinėjo apylinkės žmones, ar kas jo nepažįsta. Jei kas ir pažinojo, bet neišdavė.

Kalbantis su partizanais, jie labai skųsdavosi savo žiauriu likimu, bet vilties neprarasdavo, kad Lietuva ir vėl bus laisva. Ypatingai 1950 metais partizanų skaičius padaugėjo imant jaunus vyrus karinėn tarnybon.

Vilniaus krašte pirmieji kolchozai pradėti steigti tik 1950 metais. Iki tų metų dar buvo nesiryžtama tai padaryti, nes čia visi ūkininkai buvo smulkūs ir neturtingi, o sodybos labai išmėtytos.

Prie Musninkų veikia vienas sovchozas, kuriame daugiausia dirba rusai kolonistai. Iš Liuliškių, Minčiukų ir Pigančių kaimų padarytas kolchozas "Svajonė", o gretimais ir "Gegužės Pirmosios" kolchozas. Kiek toliau yra sovchozas vardu "Papiernia".

Sovchozuose gyvenimas buvo kiek geresnis nei kolchozuose, nes čia buvo šiek tiek už darbą mokama ir buvo dirbama tam tikrą nustatytą valandų skaičių. O kolchoze gyvenimas buvo tikrai neįmanomas — už atliktą normą buvo mokama natūra, kurios jokiu būdu nepakakdavo pragyvenimui ir žmonės praktiškai badavo. Nustatytas darbo normas retai kuris pajėgdavo atlikti, nors dirbdavo nuo ankstyvo ryto iki vėlyvos nakties.

Susisiekimas visur Lietuvoje labai blogas. Ties Čiobiškiu ir Kernave per Neri tilto nėra — veikia tik senas keltas. Iš Musninkų į Vilnių ir kitur nei autobusais, nei kitomis priemonėmis susisiekimas nepalaikomas. Autobusų ruožas yra tik Ukmergė — Širvintai — Maišiogala, bet šiuo ruožu keliauti reikia iš milicijos gauti tam specialų leidimą.

Veikiančios žinomos bažnyčios: Čiobiškyje, Musninkuose, Širvintuose ir Gelvonyse. Uždarytų bažnyčių yra Vilniuje. Čiobiškio ir Gelvonių klebonijose susisuko lizdus milicija ir stribai, o kunigai yra prisiglaudę pas žmones.

Nepriklausomybės laikų knygų pas žmones dar yra išlikę, bet slepiamos. Vytauto Didžiojo ir kitų Lietuvos kunigaikščių portretai laikomi paslėpti.

X kaime vienas pažįstamas turi po grindimis paslėpęs radijo aparatą, savo laiku išimtą iš pašauto vokiečių lėktuvo. Pas jį ir man tekdavo dažnai pasiklausyti užsienį. 1950 metų vasarą daug kartų klausiausi Amerikos Balso transliacijų. Žmonės yra labai nusivylę ir greitu išlaisvinimu netiki. Jie sako: "Pliurpia per radiją daug, daug, bet nieko nedaro..."

Man išvykstant Vokietijon, žmonės manęs labai gailėjosi ir prašė pasakoti visiems, kas Lietuvoje darosi, tik neminėti jų pavardžių.

Lietuviai vokiečių pabėgėliams buvo labai atviri, geri ir nuoširdūs. Mes visur buvome laikomi savais žmonėmis ir visur kviečiami: ir į vestuves ir į laidotuves, žodžiu, ir pasisekimais ir liūdesiu dalinomės kartu. Jei kuomet kur nors pakviestas nenueidavai, tai žmonės labai pykdavo ir bardavo.

Ne žiūrint sunkaus gyvenimo dabartinėje Lietuvoje, lietuviai neprarando humoro. Yra daug liaudies sukurtų dainų ir satyrų, pašiepiančių okupantus, ir savųjų tarpe susirinkę laisvai pasijuokia ir padainuoja.

Taip baigia savo prisiminimus jaunas vokietis.

SEKMINGAS FLORENCIJOS KORSAKAITĖS KONCERTAS

LOS ANGELES, Cal. — Spalio 11 d. čia įvyko tikrai gražus p-lės Florencijos Korsakaitės rečitalis puošnioje Wilshire Ebell salėje, kuri buvo užpildyta rinktinės publikos, ir veik pusė jos sudarė lietuviai.

Korsakaitė dainavo įvairių operų arijas. Taip pat puikiai padainavo lietuviškas dainas— J. Gruodžio, J. Tallat-Kelpšos, M. Petrausko ir A. Kačanausko.

Kadangi šiame koncerte lenkai irgi dalyvavo, tai mūsų solistei teko padainuoti keletą dainelių ir lenkiškai.

Jai akompanavo Matilda Barsha.

Dainininkė buvo apdovanota gausiais aplodismentais ir gėlių bukietais.

Vietos spaudos muzikos kritikai plačiai aprašė apie mūsų solistės dainavimą, ypač gražiai atsiliepė apie lietuviškas dainas.

O. Račkienė

●

530 lietuvių džiovininkų tremtvje nori gyventi — padėk jiems savo auka.

"Kas tu esi, aš buvau... Kas aš esu, tu gali būti..." Aukok tremtiniams.

GRUPINIŲ GYVENVIEČIŲ STATYBA

Nors Chruščiovas savo kalboje, pasakytoje TS kp ck plenume, š.m. rugsėjo 3 d. patarė nepersiskubinti su Pabaltijos žemės ūkio kolektyvizacija, tačiau vietiniai pareigūnai, norėdami parodyti savo uolumą ir ištikimumą partijai, šį darbą forsuoja kiek galėdami. Kaip žinoma, **Lietuvoje privačios žemės ūkio nuosavybės jau nebėra — visi ūkininkai suvaryti į kolūkius. Dabar atėjo eilė jų namų ir sodybų griovimui — pradėtos statyti grupinės gyvenvietės.** Iš Dotnuvos pranešama, kad LTSR Mokslų Akademijos ekonomijos institutas paruošė Dotnuvos rajono "Aušros" milijonieriaus kolūkio gyvenvietės planą. Pagal šį planą 26 namai jau pastatyti, ir jūrose jau įsikūrė keletas šeimų. Šiais metais bus perkeltos dar 21 šeima. Artimiausiais metais čia bus įkurdintos 624 kolūkiečių šeimos. Pranešime kalbakad po kelerių metų "Aušros" kolūkis "pavirs tikru miesteliu."

Nevisur galės būti pastatyti nauji namai. Agitatoriai perveš senus namus į grupines gyvenvietes jų nesuardydami. Esą, net medžiai, ir tie bus perkelti drauge su namais...

***

Weser - Kurier žiniomis, prieš karą klestėjęs Lietuvos žemės ūkis šiandien yra visiškai sugriautas. Visur varoma rusifikacija, net ir Vilniaus universitete daug dėstytojų rusų. Sukolektyvinimas visai susmugdė žemės ūkį. Darbo žmonių buitis yra sunki. Vidutinis darbininkų mėn. atlyginimas yra toks žemas, kad jo neužtenka nė būtiniausiems drabužiams nusipirkti. Jei mieste sutiksi padoriai apsirengusį žmogų, žinok, jog tai bus rusas.

***

SUBOLŠEVIKINIO M. PETRAUSKĄ

Spalio 11 d. bolševikiškai paminėta komp. M. Petrausko 80 m. gimimio sukaktis. Bet pirmosios lietuviškos operos autorius taip mėginamas viešuose pranešimuose subolševikinti:

"M. Petrausko kūrybą įkvėpė Rusijos proletariato judėjimas, darbo žmonių kova už savo išsivadavimą iš buržuazinės priespaudos. Šveicarijoj sukomponuotos jo revoliucinės dainos užima ypatinga vietą tarp jo paliktų 105 dainų."

Koks iš M. Petrausko buvo bolševikas, gerai parodo kad ir jo "Birutė", kuri, net ir to paties Vilniaus radijo tikinimu, "iškreiptai idealizavo Lietuvos istoriją, užtušuodama klasių kovą...." Vadindami M. Petrauską "pirmuoju lietuvių revoliucinių dainų autorium, bolševikiniai propagandininkai taip toliau klastoja tiesą, skelbdami, esą, "buržuazijos viešpatavimo metais valdantieji sluoksniai ir jiems parsidavę muzikai stengėsi pažeminti ir nutylėti M. Petrausko nuopelnus tautinei lietuvių kultūrai..."

Kinijos nacionalistų valdžia Formozoje užtikrino Burmą ir Tailandą ir Jungtines Valstybes, kad jos kariuomenė pagaliau pasitrauksianti iš Burmos.

Apie 12,000 kinų kariuomenės, atvykusios į Burmą kovų metu su komunistais, iki šiol veikė Kinijos - Burmos pasienyje. Pirmieji šios kariuomenės daliniai jau grąžinami į Formozą.

KARO METO DIENORAŠTIS

Gabrielė Petkevičaitė

— Daug kalbama apie būsimąjį karą rusų su vokiečiais... Kiti sako, karas jau esąs paskelbtas.... —

Susilaikiau kaip tik įspūdžio, kokio mažiausia tikėjaus. Studentas P. V., vaikų mokytojas, labai iškalbus žmogutis, ypač kada gerai nusiteikęs, pusėtinas komikas, kaip ims tyčiotis, kaip ims juokus krėsti, net vardą tam karui paskyrė: "plepalų karas". Vaikai ir panelė viešnia tik kvatoja, studentas, pamėgzdydamas žinomų jam toje apylinkėje žmonių balsus, kaskart juokingesnes tų žmonių kalbas sugalvoja....

Lūpomis ir aš tam bendram linksmumui pritariu, bet širdį laiko prislėgęs sunkaus sielvarto akmuo....

Atsarginių mobilizacija, žinia girdėta iš dvarininko M., advokato Fr. kalba, sodžius tyla ir ramumas, mano jaunuomenės ir vaikų giedriausias nusiteikimas... Kur tiesa? Kuo tikėti, kuo ne?

1914 m. liepos 20 d.

Atrodo, kad iš tikrųjų karas gali būti.

Žmonės kitaip dabar ir nebesako, kaip kad kelias į Panevėžį moterų ašaromis grįstas... Kiti sako: ašaromis plautas. "O tie kryžiai ant kepurių", — kalbėjo man kuždėdama viena bobelė, — "tai ženklas, kad tu, vaikeli, ir savo kraštą ir savo gimines peržegnok, jau jų nebematysi"...

Kaip ėmiau raminti, bobelė sako:

— "E, panyt, tai kodėl pirmiau ruskis tų kryžių nerodydavo?"

— — — — — — —

P-okas, nuvežęs brolį, pasakoja, kad ir moters ir vaikai klykte klykią. Baisu žiūrėti, baisu klausytis. Gal iš tikrųjų žmonės ką ir jaučia?.. Jo brolį išsiuntė į Kauną, skyrė prie Dono pėstininkų, rodosi, pulko. Sakė, visus mažėlesnio ūgio vyrus į tą pulkąš skyrė.

— — — — — — —

Kur eidama, ką dirbdama negaliu minties atitraukti nuo to klausimo: ar gi iš tikrųjų galėtų dabar būti karas tarp rusų ir vokiečių?

Baisesnio nieko sau įsivaizduot negaliu! Ne tik dėlto, kad atsidursime po kariuomenės arklių kanopomis... tas likimas visus laukia, bet... bet... neišeina man iš galvos vienas jaunose dienose skaitytas straipsnis... Kaip pagalvoju, kraujas stingsta gyslose... Mes tai mes, bet kas su vaikais daryti?

Šis straipsnis, kurs man visam amžiui baimę įvarė, buvo išspausdintas rimtame mėnesiniame laikrašty "Viestnik Jevropy", Stasiulevičiaus redaguojamame ir, rodosi, Vladimiro Solovjovo rašytas, nors tikrai autoriaus neatsimenu. Tik menu, kad straipsnis nepapraštai įtikinamai buvo parašytas, tai patvirtina ir tas faktas, kad bemaž 40 metų man jo iš atminties neišdildė. O kiek tuo laiku pergyvventa, pergalvota, perkentėta?!...

To straipsnio turinys toks: Milžinas Rusija lyginama su sfinksu. Aiškios sąmonės apsireiškimo, aiškaus žodžio — niekas dar iš to sfinkso nėra mates, nėra girdėjęs. Ka tas sfinksas ateity nulems, kaip ir kada jis savo žodį ištars, irgi niekas nežino ir niekas pasakyti nemoka. Viena tik to sfinkso ypatybė aiški — tai jo milžiniški, nieko nesigailį nagai.

Kalbam atoliau, kaip Rusija savo nagus parodė besigindama nuo Napoleono. Nepasigailėjo ji nei savo taip visos tautos branginamos sostinės Maskvos (bielokamennoj matuški Moskwy). Ugnimi savo žmonių rankomis sukurta be atodairos pavertė visa, kad tik pasisektų priešu nusikratyti.

Toliau daromos šitokios išvados. Karas tarp Rusijos ir Vokietijos neišvengiamas. Kada tas karas atsitiks — niekas pranašauti negali. Tik su tuo faktu visi turi skaitytis, kaip su istorijos būtinybe, kas straipsny ir stengtasi nuodugniai pamatuoti.

Visame kame atsilikusi, Rusija negalės susilyginti su kultūringa ir visame išmiklinta Vokietija (tai buvo rašyta po 1871 m.). Norėdama išlikti gyva, Rusija — sfinksas turės vėl savo negailėstingais nagais naudotis, tik šįkart nekreipti jų į save, į savo širdį... tik į savo milžiniškos valstybės pakraščius, t. y. į savo vakarų pusėje gulinčius pakraščius, ne rusų gyvenamus. Kas savęs nepasigailėjo, tas tuo mažiau gailėsis svetimų.

Atsitikus karui su Vokietija, Rusijai — sfinksui vienintelis išganymas tyrais paversti Vokietijos pasienis. Ir ne tik sudeginti trobos ir maistas, kurio nebus galima išgabenti, bet deginti girios ir laukai, iškapoti sodai, užnuodyti vanduo šuliniuose.

Ir jei iš tikrųjų dabar tas karas įvyksta — esame atsidūrę ties baisiausiu rytojum.

Pasilikusi viena širdimi raudu drauge su lenkų dainiumi:

... Kaip lapai vėjo šluojami, taip mes pasauly išblaškyti... Savo namuose mes tik svečiai, o kur nukeliame koją, ten kelią išrašome savo krauju, ašaromis ir kaulais..."

Apie tokius dalykus nėra man nei kam, nei su kuo kalbėtis.

Tegul jaunuomenė ir vaikai džiaugiasi tuo saulės spinduliu, kurį jiems likimas kol kas teikia. Jų akutes gyvenimas veikiausiai dar labiau plaus ašaromis, ne kaip mano. Eisim prie savo pareigų, kaip paprastai ramiai ir giedriai, tik nors "Birževyje Viedomosti" būtinai išsirašysiu, kad sugebėčiau maždaug orientuotis, ką mūsų baisusis sfinksas ir karo dievaitis Vilius galvoja, sprendžia, o gal jau ir veikia.

1914 m. liepos 21 d.

Buvo šiandien apsilankiusi dvarininkė B. iš P. prie pat Rozalimo. Neapsakomai apsidžiaugiau tos ponios apsilankymu. Ji vienintelė tarp visų šios apylinkės dvarininkų, kuri orientuojasi politikoje.

Atitekėjusi iš Poznanio, nors ir aristokratų kilmės (giminiuojasi su mūsų kunigaikštienėmis Oginskienėmis), pakrikusi kaip ir visas tas luomas, tačiau protauja sveikai ir turi nemaža žinių iš istorijos ir literatūros.

(Nukelta į 6 psl.)

Vienybės Metinis Koncertas įvyksta Sekmadienį, Sausio 31 d., 1954 m.

UŽ GELEŽINĖS UŽDANGOS

Paskutiniai pakeitimai Sovietų Sąjungoje

Mirus Stalinui, nusikračius Berija ir Malenkovui su Chruščiovu paėmus valdžia į savo rankas, Sovietų Sąjungoje, atrodo, prieita prie įsitikinimo, kad jokie pavojai iš užsienio negresia, todėl reikia sustiprėti viduje. Šita politika buvo išreikšta Malenkovo kalboje. TSRS Aukšč. Tarybos 5-me plenume š. m. rugsėjo mėn. 8 d. Malenkovas savo kalboje pabrėžė ir skaičiais bandė įtikinti, kad visos Sovietų Sąjungos pastangos ir dėmesys per ateinančius porą metų bus nukreipti į suvartojamųjų gėrybių gaminimą ir žemės ūkio produkcijos kėlimą. Paskelbti skaičiai impozantiški ir pažiūrėti išsyk atrodo įtikiną. Tačiau reikia žinoti, kad Sovietų Sąjungos vyriausybė savo dispozicijoj **turi dar labai didelį slaptą biudžetą, kurį panaudoja savo nuožiūra.**

Š. m. rugsėjo 3 d. TS kom. partijos centro komiteto plenume išėjo į areną naujas Sovietų Sąjungos didžiūnas, Chruščiovas. Jo kalba buvo skirta ligšioliniam apsileidimui žemės ūkyje kritikuoti ir nunurodyti ateities gaires. Chruščiovas iškėlė, kad **dabartinė Sov. Sąjungos žemės ūkio padėtis yra blogesnė, negu ji buvo 1929 m., — sovietinio ūkio kolektyzacijos pradžioje— ir netgi 1916 m. — Pirmojo Pasaulinio k a r o viduryje.** Toliau Chruščiovas nurodė, kad dėl to kaltė tenka Sov. Sąjungos žemės ūkio specialistam, kurie daugiau mėgsta sėdėti biuruose negu dirbti savo specialybės darbą kolūkiuose. iJs pareikalavo visus tuos subiurokratėjusius draugus pasiųsti į kaimą dirbti savo specialybės darbus.

Šitų dviejų programinių kalbų išdava — pasirodė atitinkami TS Ministerių Tarybos ir TS kp centro komiteto nutarimai dėl žemės ūkio ir gyvulininkystės produktų gamybos pakėlimo, dėl tų produktų privalomų pristatomųjų normų ir už juos mokėjimų kainų. Čia nustatyta, kiek tame laikotarpyje žemės ūkio įmonės turi gauti mašinų, ir žemės ūkio specialistų, kiek trąšų ir sėklų etc.

Teko laukti, kad po šių Malenkovo ir Chruščiovo kalbų ir atitinkamų TS Ministerių Tarybos ir kp ck nutarimų visoje oSv. Sąjungoje bus imtasi drastiškų priemonių jiems įgyvendinti. Ilgai laukti neteko. **Jau po Malenkovo kalbos visame krašte pasipylė šimtai tūkstančių agitatorių**, kurie pačios darbymetės metu varė žemės ūkio ir įmonių darbininkus į susirinkimus ir ten ištisas valandas aiškino jiems Malenkovo kalbos prasmę. Ta pati agitatorių ir susirinkimų banga dar kartą nubangavo po plačia Sov. Sąjungą po Chruščiovo kalbos š. m. rugsėjo 3 d. Pasirodžius anksčiau minėtiems Ministerių Tarybos ir kp ck nutarimams, jau nebeužteko agitatorių profesionalų, bet į tą darbą buvo įkinkyti ir visi mokytojai, knygynu vedėjai, aukštųjų mokyklu ir mokslo akademijų darbuotojai, nekalbant jau apie žemės ūkio specialistus ir kp pareigūnus. Imtasi ir konkrečių priemonių. Šimtai anksčiau centruose ir rajonuose dirbusių agronomų, zootechnikų ir mechanikų išsiųsti į kaimą — į kolūkius, tarybinius ūkius ir mašinų traktorių stotis. Toks žemės ūkio specialistų pasiuntimas dirbti į kaimą reiškia jiems tarnybinį pažeminimą, nes kolūkiuose mokami žemesni atlyginimai,o ir gyvenimo sąlygos ten yra prastesnės negu miestuose. Tačiau visi šios akcijos paliestieji, kaip Sov. Sąjungoje priimta, "dėkoja partijai ir vyriausybei, kad jiems vieną kartą atvėrė akis ir įstatė į tikrą kelią, kurie jie galės geriausiai pritaikyti savo specialybės žinias." Tik nedaugelis iš jų išdrįso pareikšti, kad eina ten, kur siunčia partija. Suprask— jokio kito pasirinkimo nėra.

Kokie bus visos šitos akcijos rezultatai, parodys ateitis. Dabar tik tiek aišku, jog už viską turi nukęsti žmogus, kurio gerovei, kaip kom. propagandos skelbiama, padaryti "paskutiniai pakeitimai ūkyje."

KARO METO DIENORAŠTIS

(Atkelta iš 5 pusl.)

Mano širdį prie jos traukia jos teisingas nusistatymas mūsų tautos klausime. Nesidrovi ji niekuomet, pasitaikiuj progai, tą savo nusistatymą pabrėžti ir mūs puolantiems dvarininkams tiesiai į akis drožti:

— Esu lenkė, bet čia Lietuvoje stoviu už lietuvybę, nes tik toks mūsų nusistatymas bus teisingas.—

Pasistengė ji ir mūsų kalbos pramokti, nors jos lūpuose skamba, neįpratusiems jos klausytis, kaip nelyginant kiniška... Tačiau atsižvelgiant į gerus moters norus, reikia ją už tai pagerbti. Auklėdama ir augindama 20 metų atgal savo podukras i jų mokslo planą buvo įtraukusi ir lietuvių kalbą, ką gal vienas iš tūkstančio (gal ir to ne!) mūsų dvarininkų yra daręs. Tos podukros už tai ir išmoko. Kitų mokytojų nesant anais laikais vietos gydytojai buvo kviečiami dėstyti (d-ra) Polujanskis ir Antanas Vileišis) lietuvių kalbos.

Parvežė šita dvarininkė nejaukių žinių: karas tikrai paskelbtas. Kaip vokiečiai buvo į jį pasiruošę, galima spręsti iš to, kad karas buvo paskelbtas liepos 19 d. ir jau tą pat dieną Austrijos armotos suurzgė ties Bielgradu ir Bukovinoje, Besarabijos pasieny, o liepos 20 d. jau vokiečių laivynas ėmė Liepojų šaudyti ir Alžirą Afrikoje. Vokiečių kariuomenė jau įsibrovusi į Liuksemburgą, sulaužiusi tos šalie neutralitetą, t. y. sulaužiusi žmoniškumo ir tarptautinius dėsnius.

Matyt, veršis į Prancūziją, į tos šalies širdį Paryžių.... — pasakojo dvarininkė.

Jei anglai neprisidės prie Prancūzijos ir Rusijos, ryt poryt turime čia kryžiuočius. Lietuva suliepsnos vėl gaisrų ugnimi, kaip kadaise... O kur jūsų Margiai, Gražinos, kur Vytauto geležinė krūtinė? Ar kils iš kapų, iš pelenų?!—karščiavosi dvarininkė, o atlyžusi vėl kalbėjo:

— Visi esame Dievo Gailestingojo rankoje. Tik atmink, tamsta, bus karas, kokio pasaulis dar nėra matęs... ir... ir... vokiečio puikybė turi būti sulaužyta... Kantriai visa pakelsiu, kad tik tas nevidonas būtu sutrintas!...

Čia papsigirdo man gerai pažįstama slavų, o ypač lenkų, baisaus kerštо germanams ir neapykantos styga... Prūsų

Nepriėštaraudama atsakiau:

— Panyt! užmiršai, kad kiekviena tauta turi tokias teises, kokių užsitarnauja. —

Atsiduso, nutilo, lyg staiga atsipeikėjusi.

Išvažiuodama spaudė man ranką sakydama:

— Stovime didžiausių perversmų slenksty!

Pabaiga

DĖDĖ BALAMŪTAS ŽVALGOSI

NAUJOS BĖDOS

Lapkričio 15 d. New Yorko miestas pradės naudoti vadinamus "drunkometers", kad, prireikus, būtų galima patikrinti, ar automobilio vairuotojas negirtas. Tą aparatą išrado dr. Rollo N. Harger, Indiana Universiteto medicinos profesorius.

Aparatas yra kaip nedidelio radijo dėžutė, į kurią papūtus kvapą, ženklai rodo, kiek žmogus yra gėręs svaiginamų gėrimų. Penkiolika policininkų specialiai lavinami toms dėžutėms operuoti. Jeigu automobilistas atsisakys būti tikrinamas, tam bus atimtas vairavimo leidimas. Vyrai ir leidės, būkite atsargūs!

PASIKALBĖJIMAS ANTANU MATULIU

Aną vakarą netikėtai ir be reikalo susitikau Brooklyno kriaučių bosą Antaną Matulį. Buvo proga pasikalbėti apie reikalingus ir nereikalingus dalykus. Antanas, kaip visaSako, siuvame, kad net mašiaSko, siuvame, kad net mašinos urzgia. Bet jis nemano ilgai siūti. Sako, kai tik barzda pradės žilti, tai pasitrauksiu ir kur nors krūmuose gyvensiu. Kaip pustelninkas.

KRIAUČIŲ PIKNIKAS PO STOGU

Spalio 24 d. Brooklyno kriaučiai turėjo pikniką po stogu. Dalyvavo daug kriaučių, šiaučių ir kitokių, bet ne visi buvo patenkinti. Sako, įeinant reikėjo užsimokėti doleris ir už tai nieko negauni. Jeigu atsinešei butelį degtinės, tai vietos savininkai tave nubaudžia dviem doleriais. O vietoj perkant butelį degtinės, reikia mokėti po 10 ir 13 dolerių.

Kriaučiai rezerve turėjo apie 40,000 dol., bet juos išleido. Būtų galėję įsigyti vietą ir joje linksmintis, svetimiems jų neišnaudojant.

6 psl.

Motina ir duktė New Yorko Central Park Zoo

NEO LITHUANIJOS SUKAKTUVĖS

CLEVELAND, Ohio. — Seniausios ir didžiausios Vytauto Didžiojo ir Vilniaus universitetų korporacijos Neo-Lithuania 31 m. sukaktuvės čia buvo atšvęstos šauniu idealistinės nuotaikos korporantišku atžymėjimu.

Šį įvykį minint ilgametis neolithuanų metraštininkas filisteris Jonas Leonas pasakė kalbą, nužymėdamas neolituanų veiklą ir veiklos sąlygas praeityje, taip pat mesdamas žvilgsnį ateitin ir pabrėždamas, jog laisvoje demokratinėje Lietuvoje ir neolithuanų idėjos galės niekeno netrukdomos ir nežalojamos klestėti.

Prie sklidinų taurių iki vidurnakčio aidėjo lietuvių liaudies ir Lietuvos studentijos dainos.

Už laimingą Neolithuanijos ateitį išlaisvintoje Lietuvoje iškilmingai pakeltas tostas.

Sugiedota tradicinė neolithuanų, spalvų giesmė "Lietuva brangi mano tėvyne"... bei "Gaudeamus igitur".

Mums rašo:

Gerbiamieji:

Siunčiu 8 dolerius. Kiek liks — tai auka Vienybės Fondui. Nuoširdžiai dėkoju už laikraštį. Linkiu Vienybie sulaukti 100 metų. Tai tikrai geras, teisingu keliu einąs, laikraštis. Kad žmonės daugiau skaitytų, būtų laimingesni. Sveikinu redakciją ir linkiu laimės. Kad Dievas Jums padėtų gauti daugiau skaitytojų.

Su pagarba,

Grasilda Baginski

Boonton, N. J.

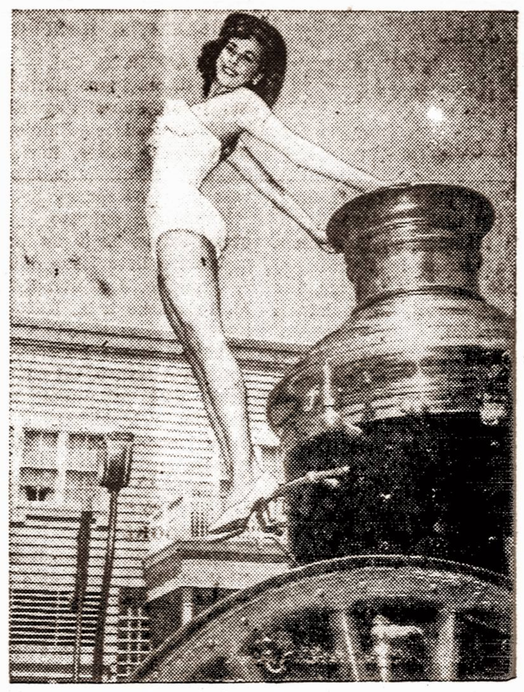

Grakšti jaunuolė ir senas inžinas.

GRamarcy 5-8528

OLIMPIA LIQUORS, Inc.

Ukrainiečiai, W. ROHOWSKY ir J. KEFOR, savininkai.

Vietiniai ir importuoti

LIKIERIAI — VYNAI — KONJAKAI

Parėms, vestuvėms, bankietams ir kitiems parengimams ypatingas patarnavimas

Pareikalavus pristatoma visame Didžiajame New Yorke

82 E. 4-TH ST. (Šalia 2nd Ave. NEW YORK CITY, N. Y.

THIS IS LIFE INSURANCE MONTH
DON'T DELAY! — ACT TODAY!

Help Yourself –
Help Your Family
with LOW-COST
SAVINGS BANK
LIFE INSURANCE

As Little as $250 As Much as $5000

Policies for Children, too

THE Kings County SAVINGS BANK

135 BROADWAY at BEDFORD AVE.

Telephone STagg 2-6676

ADOLFO SCHRAGER'IO

BALDAI

SCHRAGER'IS ASMENIAI

SUTVARKO VISUS REIKIAMUS FINANSAVIMO PALENGVINIMUS

Apžiūrėkite baldus ir įsitikinkite, kaip verti tie baldai prašomos kainos.

Didelis pasirinkimas vienerių ir dvigubų lovų, miegamųjų, salonų ir valgomųjų kambarių baldai, virtuvės baldai, ištraukiami baldai, paveikslai ir kita namų apyvokai.

Jei gerus ir gražius baldus nori — juos gausi pas Schrager!

1647 Second Ave., N.Y.C.

(Tarpe 85 ir 86 St.) Tel. RE 7-2850

BALDAI

NEW YORKO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. VYTAUTAS AVIŽONIS, M. D.
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
30 E. 60th St. New York City
Telef. MUrray Hill 8-8677
VALANDOS: Susitarus: ketv. ir šešt. nuo 5 iki 8 v. v.

12 Shore Lane, Bay Shore, L.I.
Telef. Bay Shore 7-3710
Susitarus: pirm., antrad., trečiad. ir penkt. visą dieną ir šešt. tik iš ryto.

DR. F. M. BINTAKYS
16 Linden St.
Brooklyn, N. Y.
GLenmore 5-3012
VALANDOS: Kasdien nuo 11 iki 1 ir nuo 6 iki 8. Šeštadieniais nuo 11 iki 2. Sekmadien. pagal susitarimą

PETER GUSTAITIS, Jr., M. D.
87-20 85th Street
Woodhaven, L. I., N. Y.
VALANDOS: 2 — 3 popiet 6 — 8 vakare Ketvirtadieniais ir šventad. tik susitarus Tel. VIrginia 9-6125

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4th Street
Brooklyn, N. Y.
VALANDOS: 9 — 12 ryte 1 — 8 vakare Penktadieniais uždaryta Tel. EVergreen 7-6808

DR. JANINA SNIEŠKA
(DANTŲ GYDYTOJA)
408 Jay Str. Room 306,
kamp. Fulton Str. (Brooklyne)
Ofiso tel. ULster 8-8789
Namų tel. TAylor 7-8231
VALANDOS: 1 — 7 val. susitarus Ketvirtadieniais visą dieną ir šeštadieniais po pietų uždarvta.

DR. BLADAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
Brooklyn, N. Y.
VALANDOS: 9 — 12 ryte 2 — 9 vakare Penktadieniais uždaryta Tel. Ofiso STagg 2-0706 Namų — Jamaica 6-3834

JOSEPH ZABNER, M. D.
AKIŲ GYDYTOJAS
35 E. 7th Street
New York, N. Y.
VALANDOS: Trečiadienį ir šešt. 10—12 Pirm., Treč., Penkt. 6—8 Tel. OR 4-8038

JOHN DERUHA, M. D.
Odos niežėjimas ir išbėrimai. Tulžies ligos. Galvos skaudėjimas, nemigas, jausmų komplikacijos, jautrumas, širdies ir skilvio ligos.
Apžiūrėjimas ir kraujo tyrimas 3 dol. Priėmimo valandos 10-2 ir 4-9.
128 E. 86th ST., NEW YORK CITY
Virš Lexington Ave. požeminio traukinio stoties. Lengva privažiuoti iš visur. Atskiri laukimo kambariai vyrams ir moterims.

ANNA'S BEAUTY SALON
ANNA SEEBERG, sav. estų tautietė
Atidaryta 10—8 val.(antr. ir šešt. 10—5)
Plaukų garbiniavimas $7.50 ir daugiau.
Papuošimas antakių ir blakstienų
581 LEXINGTON AVE., NEW YORK 22, N. Y.
(Tarp 51 ir 52 St.) Telefonas PL 3-5967

MURTHA'S TAVERN – BARAS ir SALĖ
Prie Lake Ronkonkoma
RINKTINIS VYNAS—LIKERIAI—ALUS
PAVYZDINGA VIRTUVĖ
Daug vietos automobiliams pasistatyti.
Smithown Boulevard, Lake Ronkonkoma, N. Y.
Tel. ROnkonkoma 9-8528

ALLIANCE CRYSTAL COCTAIL BAR
Kazys ir Alvina Buividai
Vienas iš gražiausių kabaretų mieste. Geriausios rūšies maistas, įvairiausi gėrimai
DU ORKESTRAI, "FLOOR SHOW" IR ŠOKIAI
Vakarais muzika prie baro.
80 ST. MARKS PLACE NEW YORK, N. Y.
(8th St. ir 1st Avenue) GRamercy 7-9765

SCHOLES BAKING, Inc.
LIETUVIŠKA DUONA—GERIAUSIA DUONA

V. LUKAS, vedėjas
Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išpildome kogeriausiai.
532 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

Telefonas: EVergreen 4-8934
PARAMOUNT BAR & GRILL
STANLEY MISIUNAS IR SŪNUS EDWARDAS MISIUNAS SAVININKAI
Lietuviška Užeiga, kur visi myli užeiti.
Pavieniai ir su šeimom, ir svečiai būsite maloniai aptarnauti
Importuoti konjakai — Užkandžiai — Televiziją — Muzika — Sportas
502 GRAND ST., kampas Union Ave. BROOKLYN, N. Y.

PHILIP BENDER
AVALINĖS KRAUTUVĖ
Mūsų krautuvėje galima gauti batų, tinkamų visiems keturiems metų sezonams.
Lietuviams ypač gerai žinoma mūsų avalinės kokybė.
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV. 7-2043

REGINA ŪSELIENĖ, sekmingai baigusi Queens Beauty Institute, gavo teisę verstis plaukų šukuotojos bei kosmetikos praktika — 435 Bleecker St., Brooklyn 37, N. Y. Tel.: HY 7-8865.

GRAŽUS IR GERAS kambarys geram vyrui. Televizija. Kreiptis: 358 S. 3rd St., Apt. 24, Brooklyn 11, N. Y. EEV 8-4958.

IŠNUOMOJAMAS gražus kambarys su atskiru įėjimu Flatbush sekcijoje. Gali gauti ir maistą. Kreiptis: 630 Westminster Rd. UL 9-4039.

Naujas adresas:
DR. S. A. HERMANN
Dentistas
120 W. 59 St. (Tarp 6-7 Ave.)
Tel.: CO 5-7427
Priimama pirm. ir treč. 10-6, ketv. 10-7, antr. ir penkt. uždaryta. Šešt. 10-1, ir pagal susitarimą. Kalba rusiškai ir vokiškai.

PARDUODAMAS trijų aukštų namas su gerai išdirbtu groserio bizniu. Prieinama kaina. Dėl informacijų kreiptis į savininką (grosernėje), P. Mikalauskas, 36 Scholes St., Brooklyn 7, N. Y.

Visiems žmonėms gresia įvairūs negalavimai,
ir jūsų gydytojas žino ką jums patarti.
DR. A. SPEED , 205 E. 78th St., New York City.
Tel. BUtterfield 8-0644.
30 metų praktika Europoj ir JAV. Kraujo tikrinimas vedyboms. Gydomos moterų ligos. Penicilinas ir kt. injekcijos. X-Ray nuotraukos. Elektroterapija, laboratoriniai tikrinimai. Prieinamos kainos. Apleistos chroniškos ligos. Odos, pūslės, pilvo ir strenų negalavimai. Bendras nusilpimas.
Valandos: Kasdien—11-2 ir 5-8 v.v. Sekmadieniais: 11-1.

JOE & RUDY'S BAR and GRILL

NAMŲ GAMYBOS MAISTAS
MŪSŲ SPECIALYBĖ
150 N. 4th St., Brooklyn 11, N. Y. (Bedford Ave. kampas)
EVergreen 4-8325

NAUJAI ATIDARYTA GĖLIŲ KRAUTUVĖ
REGINA FLORIST
P. RASIMAS, Sav.
Patyręs lietuvis gėlininkas yra pasiruošęs patarnauti visais atvejais ir visomis progomis
Vestuviniai bukietai, korsažai, gedulo vainikai ir kitoks patarnavimas. Gėlių sėklos ir t. t.
GĖLĖS PRISTATOMOS Į NAMUS IR SALES.
522 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.
STagg 2-7909

WAGNER THEATER
KASDIEN DVI FILMOS VOKIEČIŲ KALBA
PASAULINĖ KRONIKA
JAUKI KINO TEATRO SALĖ
Filmos keičiamos penktadieniais visai savaitei
110 WYCKOFF AVE., BROOKLYN, N. Y.
Patogus privažiavimas
Kasa atidaryta 1 val. kasdien Tel. HE 3-2613
BMT Subway — Canarsie Linija iki DeKalb Ave. Stoties.

JAU IŠĖJO IŠ SPAUDOS

Jeronimo Cičėno VILNIUS TARP AUDRŲ, didžiulė apie 570 pusl. knyga, vaizduojanti Vilnių ir Vilniaus krašto lietuvių vargus ir kovas už savo teises lenkų okupacijos metu. Knyga iliustruota Vilniaus ir Vilniaus krašto vaizdais, su žemėlapiais, gausi apybraižomis, intriguojanti aprašymais, būtina kiekvienam, besidominčiam Vilniaus problemomis. Knygos kaina 5.00 dol., su kietais viršeliais 1 dol. daugiau.

Luigi Pirandello PIRMOJI NAKTIS, pagarsėjusio italų rašytojo ir Nobelio premijos laureato novelių knyga. 121 psl. kaina 1.50 dol.

Prosper Merimee KOLOMBA, žymaus prancūzų klasiko romanas iš žiaurių vandettos (kraujo kerštos) papročių nusiaubtos Korsikos vaizdais ir žiauraus gyvenimo spalvingumu, 221 psl., kaina 2.25 dol.

VISOS ŠIOS KNYGOS GAUNAMOS LEIDYKLOJE IR PAS MŪSŲ KNYGŲ PLATINTOJUS
TERRA
748 WEST 33rd STREET, CHICAGO 16, ILL.

JULIUS' RESTAURANT
JULIUS DAUGMAUDIS,
Savininkas
ĮVAIRŪS GĖRIMAI, PIRMOS RŪŠIES MAISTAS
273 GRAND STREET, BROOKLYN 11, N. Y.
EVergreen 4-9533.

RŪBŲ SIUVYKLA– VYRAMS-MOTERIMS

SIUVAMA PAGAL UŽSAKYMĄ
Tinkamai persiuva ir pataiso.
FROEHLICH — RŪBŲ SIUVYKLA
174 East 83rd St., (Antras aukštas)
Tel. REgent 7-1070

HERBERT & BLOOMFIELD, Inc.

AUTOMOBILIAI — NAUJI **SUNKVEŽIMIAI (TROKAI) vartoti**

FINANSUOJA BANKAS
Autorizuotas
TAISYMAS FORD DALYS
Lietuvis JUOZAS E. ARBAČIAUSKAS,—Sav.
CHARLES H. BLOOMFIELD,—Sav.
110 Hempstead Turnpike, Franklin Square, L. I., N. Y.
Tel. HE 2-3800

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.
(Kabaretas)
BARAS, RESTORANAS,
SALĖ vestuvėms, parengimams, susirinkimams etc.
Vyt. BELECKAS,
savininkas

1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.
Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties), Ridgewood

Tel. EVergreen 6-5181
KARL EHMER — PORK STORES
Geros rūšies įvairios mėsos, paukštiena, dešros, kumpiai ir kiti maisto produktai šiose krautuvėse:

68-38 Myrtle Avenue, Glendale, N. Y.
68-38 Forest Avenue, Ridgewood, N. Y.
136-59 Roosevelt Avenue, Flushing, N. Y.
60-04 Woodside Aenue, Woodside, N. Y.
185-24 Horace Harding Bld., Fresh Meadows, Flushing
219 Jamaica Avenue, Queens Village, N. Y.
176 Rockaway Avenue, Valley Stream, N. Y.
4380 White Plains Road, Bronx, N. Y.
19 West Post Road, White Plains, N. Y.

MAIN STORE
6202-10 MYRTLE AVE. GLENDALE 27, N. Y.

VAN DER MEULEN – DELIKATESEN
Aplankykite šią skanėsių prekybą. Čia visada gausite importuotų ungurių, įvairių žuvų, kilkų, silkių ir kitų vietinių ir importuotų produktų
Šviežiai paruoštos įvairios salotės "parems namuose."
Visi valgiai paruošti šiauriečių skoniui. Pagaminti kaip name.
1646 2nd AVE. (tare 85 ir 86 gatvės) NEW YORK CITY

POVILANSKŲ BARAS IR RESTORANAS
SALĖ ŠEIMYNINĖMS PRAMOGOMS
158 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9737

Telefonas: *EVergreen 7-7411*
LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA
KLEEN KOL COAL CO.
Anglys, Coke ir Aliejus
196 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Gyvenamoji vieta:
65-43 Grand Ave., TWining 4-8087 Maspeth, N. Y.
Telefonuoti po 5 val. vakarais

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
MATHEW P. BALLAS, Direktorius — ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043 NOTARY PUBLIC

J. M. BUYAUSKAS
NAUJAI ĮRENGTA KOPLYČIA
22 DAVIS AVENUE, KEARNY, N. J.
Telefonas: KEarny 2-2588

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

SHALINS FUNERAL HOME
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
F. W. SHALINS, Jr. — J. B. SHALINS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

MARCY FUNERAL HOME, Inc.
AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas
354 MARCY AVENUE BROOKLYN, N. Y.
(KOPLYČIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR)
EVergreen 7-4774

PATRICK FUNERAL HOME
635 NORTH WOOD AVENUE, LINDEN, NEW JERSEY
Telephone LInden 2-4119

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
410 METROPOLITAN AVE., BROOKLYN 11, N. Y.

Eastate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC. Tel. NEwton 9-4464

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

LIETUVIAI ADVOKATAI

ST. BREDIS, JR.
77 Sheridan Avenue,
Brooklyn 8, N. Y.
AP. 7-7083

WM. J. DRAKE
(DRAGŪNAS)
85-03 Wareham Pl.
JAMAICA ESTATES 3, N. Y.
JAmaica 6-7272

KĘSTUTIS W. MICHELSON
111-15 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL 18, N. Y.
VIrginia 7-4111

ALFRED J. WENTZ
225 S. 4th Street,
BROOKLYN, N. Y
EVergreen 7-8067

GERIAUSIS
INSURANCE
IR
REAL ESTATE
Patarnavimas pas
ORMAN & MICHELSON
111-15 JAMAICA AVE.
Richmond Hill 18, N. Y.
Telefonai:
VIrginia 9-0842 ir
VIrginia 7-4111

LITHUANIAN AMERICAN AUTO SCHOOL
Užsirašykite į auto mechanikų ir šoferių mokyklą
GR. 7-8951

Padėsime jums egzaminuose išrūpinti vairuotojų leidimą. Mūsų mokiniai išmokę gauna diplomus. Padedame gauti darbą. Pamokos dienomis, vakarais ir sekmadieniais. Instruktoriai patyrę savo srities žinovai. Mokykla veikia nuo 1916 m.
L. TIKNEVIČIUS, Direktorius
Metropolitan Auto School
155 2nd AVENUE
Tarp 9-10 gatvių, New York City

A. ANDRIUŠKEVIČIUS
Laikrodininkas
Taisomi ir parduodami laikrodžiai, žiedai, apyrankiai, auskarai ir t. t.
485 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.

POLAKAS GARANTUOJA, kad galima mokėti brangiau, bet negalima suruošti geresnių laidotuvių

$250 ąžuolinis karstas
Laidotuvių kaina nėra problema, nes mes turime didelį pasirinkimą karstų.

Audeklu dengtas	nuo $95
Ąžuolinis	nuo $250
Mahagoni med.	nuo $495
Metaliniai	nuo $385

Nemokamai koplyčia
Antanas Polakas
LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA
151 **METROPOLITAN AVE.,**
Brooklyn, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-8479

CONCORD STAMP
79 Warren St. New York 7, N. Y.
MADE TO ORDER
RUBBER STAMPS
SAVES TIME! SAVES MONEY!

Rubber Stamps PER LINE	2" LONG	3" LONG	4" LONG	5" LONG	6" LONG
1 Line Stamp	$ .40	$ .50	$ .60	$ .70	
2 Line Stamp	.80	.95	1.10		
3 Line Stamp	1.20	1.40	1.70	2.00	2.20
EACH ADD'L LINE	.40	.45	.50	.60	.70

Pa. Bezikiran 3-6620

PIRMU KART NEW YORKE!
LIETUVIŲ GAMINAMAS ALUS
"BALTOJI MEŠKA"
Alus pristatomas į namus įvairiais kiekiais ir gaunamas geresnėse užeigose:

CH. J. MARMA
110 MESEROLE STREET,
Brooklyn 6, N. Y.
Tel. EV. 4-6435

J. M. S. GINKUS, Jr.
495 GRAND STREET,
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EV. 4-9293

WEST HAVEN BEER & ALES, Inc.
146-152 So. 1st Street, Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EV. 7-5471

GLENN'S RESTAURANT & BAR
BARAS IR SALĖ
Muzika penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais.
Armonistas Stasys Bagdzinskas
VIENA JAUKIAUSIŲ VIETŲ NEW YORKE
Salė vestuvėms, krikštynoms susirinkimams nemokamai
LIETUVIS CHARLES GLENN.
219 Second Ave., (Greta 14-tos gatvės) New York City
Tel. OR 3-9865

M. and Z AUTO COLLISSION WORKS
I. MALDUTIS ir Z. ZALIAUSKAS
(Tarp Morgan ir Bushwick Ave.)
Tel. EV 8-9794
Lietuvių specialistų auto taisymo dirbtuvė
937 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA
JUOZAS GINKUS, VEDĖJAS
TREČIADIENIAIS, NUO 9:30 IKI 10 VAL. VAK.
IŠ WWRL, 5000 kcl.
Telefonas: EVergreen 4-9293
495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.

JOSEPH SAMOSTIE, M. D.
Buvęs Berlyno universiteto klinikų prof. asistentas
Vyrų ir moterų aštrios ir chroniškos ligos.
RENTGENAS - ELEKTROTERPIA
Nuo 10 val. ryto iki 6 v. p.p. Čia pat moterų ligų gydytojas
Priėmimo val. antr., treč. ir penkt. nuo 10 v. r. iki 6:30 v. v.
220 EAST 12th ST., NEW YORK 3, N. Y.
(Tarp 2nd ir 3rd Ave.) Tel. AL 4-4437

M. H. HARRIS – OPTOMETRISTAS
Akių patikrinimas. Moderniški akinių rėmai.
Įvairaus stiprumo akinių stiklo.
Atidaryta nuo 10 iki 6 val. vak. Antrad. ir ketv. 10—8 val.
230 E. 86th ST., NEW YORK 28, N. Y.

PIRKDAMI BALDUS DIRBTUVĖJE JŪS SUTAUPYSITE 50 NUOŠIMČIŲ
(Parodę šį skelbimą)
Mes kviečiame aplankyti mūsų minkštų baldų dirbtuvės parodą ir pasinaudoti šia proga.
Mes gaminame baldus pagal užsakymą ir individualų skonį, duodami penkių metų garantiją.
Niekur nerasite gražesnių, tvirtesnių ir geresnių baldų, kaip mūsų keturių aukštų dirbtuvėje.
Mūsų gamybos baldai lietuviams yra žinomi nuo 1928 metų. Dabar mes same pasiruošę patarnauti ir naujakuriams...
ATLANTIC UPHOLSTERY CORP.
(Prieš Williamsburg Savings Banką)
174 BROADWAY (Driggs Ave.) **BROOKLYN 11, N. Y.**
Tel. EVergreen 7-1954

REAL ESTATE — Albert M. Zillian (Žilinskas)
Nusibodo didmiesty gyventi? — Mes turime pardavimui namų, vasarnamių ir žemės sklypų gražioje gamtoje, po visą Long Island.
74 Main St., Northport, L. I.
Tel.: 2272 ir 108

Tel. VIrginia 9-3112

PARK FLORIST
Matthew Mažeika
Gėlės pristatomos į bet kurią pasaulio vietą.
8015 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.
(Skersai nuo Haven teatro)

NORITE GEROS — MENIŠKOS
FOTOGRAFIJOS:
PORTRETO,
ŠEIMOS,
VAIKŲ,
įvairių progų nuotraukų?
Jums geromis sąlygomis padarys
VYT. MAŽELIS,
baigęs New York Institute of Photography,
422 MENAHAN STREET, BROOKLYN, N. Y.
skambinti tel. HY 7-4677

New Yorkas ir Apylinkė

Pas mus

Adomas Galdikas jo 60 metų sukakties proga, vietos šviesiečių pastangomis, praeitą sekmadienį buvo labai iškilmingai pagerbtas, gausiai publikai dalyvaujant. Platesnis to įvykio aprašymas — kitame numeryje.

Dr. Al. Narvydas, vietos biznieriaus J. Daugmaudžio giminaitis, iki šiol dirbęs vienoje New Yorko ligoninėje, šiomis dienomis išvyko dirbti į St. Bernard ligoninę Chicagoje.

Juozas P. Varkala, žinomas veikėjas, taupymo įstaigų organizatorius Chicagoje, buvo atvykęs aplankyti savo sūnaus Juozo C. Varkalos, turinčio pramonės įmonę Jersey City, N. J

Emilija Putvytė, Lietuvos skaučių tuntininkė, ir p-nia Baden Powell, skautų steigėjo našlė iš Anglijos. Jodvi susitiko Amerikos skaučių sąskrydyje New Yorke. Emilija Putvytė, Lietuvos Šaulių Sąjungos steigėjo Vl. Putvio duktė, atstovavo Lietuvos skautes.

Dr. V. Tercijonas, dirbas vienoje New Yorko valstybės ligoninėje, atvykęs aplankyti savo šeimą Brooklyne, ta pačia proga buvo užėjęs į Vienybės redakciją.

J. Mikuckis, poetas, praeitą savaitę buvo atvykęs iš Baltimorės aplankyti kai kurių savo draugų New Yorke.

Jonas Šileikis, St. Volskis, P. Sirgeda, P. Utasaitė, J. Aimanas, P. Bručas ir kiti komisijos nariai rūpestingai ruošiasi SLA 38 kuopos banketui, kuris įvyks lapkričio 7 d. Pil. Klube Brooklyne.

Ch. Daukšas, ilgametis Vienybės skaitytojas, kuris su dukteria, žentu ir sūnum turi gražų rezortą Floridoje, buvo atvykęs aplankyti savo draugų New Yorke ir ta proga lankėsi mūsų įstaigoje.

M. Slavinskienė, gailestingoji sesuo, iki šiol dirbusi vienoje New Yorko ligoninėje, praeitą ketvirtadienį išvyko pas savo vyrą dr. Vyt. Slavinską, jau du metai dirbantį ligoninėje, Monticello, N. Y.

Bronius Liogys, buvęs Vienybės linotipininkas, savo laiku sužeistas Korėjos fronte, šiuo metu lanko New York City College.

Drąsutis Gudelis, brooklyniečio Jurgio Gudelio sūnus, eina atsakomingas pareigas Armijos ryšių komandoje, Korėjoje.

■—■

Skaudu motinai, kai kūdikis prašo duonos, kurios ji neturi. Padėk jai.

GLENNO RESTORANE MUZIKA IR ŠOKIAI

Artinantis žiemos sezonui, Glenno restorane ir bare, 219 2nd Ave. New Yorkee, penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais groja orkestras ir šokama.

Šio naktinio klubo savininkas yra lietuvis, buvęs angliakasys, Charles Glenn. Jis saviškius ypač maloniai sutinka.

Pažymėtina, kad šiame restorane vis daugiau lietuvių lankosi.

Savaitgaliais čia būna ir programos.

Lietuvių Naujienos
MĖNESINIS LAIKRAŠTIS
J. GUSTIS, leidėjas
Prenumerata metams $2.00
332 N. 6th STREET,
Philadelphia 6, Pa.

LIETUVIŲ PROTESTANTŲ ŠVENTĖ

Spalio 25 d. New Yorko lietuvių protestantų parapija atšventė dviejų metų sukaktį.

Parapija įsikūrė 1951 m. spalio 23 d. Tą dieną buvo atlaikytos pamaldos, kuriose dalyvavo vos 47 asmenys, o po pamaldų sušauktame susirinkime buvo nutarta įsteigti parapiją, buvo išrinkta taryba ir sekmadienio mokyklai vadovauti komisija.

Du metus tyliai veikdami, New Yorko protestantai vis augo nariais. Minint dviejų metų sukaktį, parapijiečių sąrašas jau siekė per 200 narių.

Parapijos sukakties šventė praėjo iškilmingai, ir galima sakyti, kad tai buvo istorinis įvykis, nes didžiausiame pasaulio mieste, New Yorke, pasirodė, lietuviai protestantai ne tik sustiprėję, susiorganizavę, bet ši šventė buvo lyg ir visų Baltijos tautų protestantų vieninga demonstracija prieš pavergimą ir kreipimasis į Aukščiausį pagalbos kovose už laisvę.

Amerikos Balsas, vadovaujant redaktoriui P. Labanauskui, šventę rekordavo ir šventės kalbas, sveikinimus, maldas perdavė pavergtoms Baltijos tautoms.

Šventėje dalyvavo ir kalbas pasakė: Latvijos Arkivyskupo įgaliotinis dekanas J. Kullitis, Latvių New Yorko parapijos klebonas kun. R. Zarinš, Šv. Jono Bažnyčios klebonas kun. R. Klopf, Pasaulinės Prot. Sgos Brooklyno skyriaus gen. sekretorius kun. dr. Carpenter. Be to, buvo paskaitytas Estijos vyskupo įgaliotinio kun. A. Hinno sveikinimas. Kalbėjo kun. P. Dagys.

Po pamaldų šventės programa tęsėsi parapijos salėje prie kavutės. Čia parapiją ir brolišku tautų svečius sveikino Gen. Kons. pulk. J. Budrys, Laisvės Komiteto atstovas J. Audėnas, estų parapijos tarybos pirmininkas W. Tomingas, Bostono lietuvių parapijos pirmininkas A. Klemas, New Yorko parapijos tarybos pirmininkas L. Tonas ir valdybos pirm. P. Klybas.

Vėliau buvo perskaityti sveikinimai raštu. Sveikino Lietuvos Ev. Liut. Konsistorijos prezidentas dr. K. Gudaitis, Lietuvos Ev. Ref. Kolegija tremtyje dr. J. Mikelėnas ir P. Bružas, J. Pauperas, Toronto Susivienijimo Parapija, Šv. Jono parapijos kun. L. Kostizėnas, J. Trečiokas iš Conn. ir kiti.

Iškilmingų pamaldų metu solo giedojo p-lė N. Mačiūnaitė, o salėje šventės programą papuošė p-lės Audėnaitės, kurios atliko pynę: Judita eilėraštį, palydint piano sesutei Daivai.

Parapijos steigėjai, V. Klybaitė, N. Mačiūnaitė, V. Pitkunigis, J. Vilgalys, J. Dagys ir M. Tolišius (jis šventėje nedalyvavo) buvo papuošti baltomis rožėmis. Balta rožė taip pat buvo prisegta Gen. Konsului Budriui, nes jis daugiausia ragino protestantus organizuotis.

Raudonomis rožėmis buvo papuoštos už nenuilstamą veiklą šios ponios: E. Klybienė, O. Audėnienė, A. Nastopkienė, Svalbonienė, Maldutienė, Kregždienė, Andrulaitienė, Lisauskienė, p-lės M. Ukstinaitė ir A. Grigaitytė.

Tarybos pirmininkui, buvusiam Pagėgių gimnazijos dir. L. Tonui ir Valdybos pirmininkui, buvusiam Biržų miesto burmistrui ir paskutiniajam Nepriklausomos Lietuvos Ev. Ref. Kolegijos prezidentui už dviejų metų veiklą vadovaujant parapijai, buvo įteiktos dovanos. Taip pat įteikta dovana kun. Klopf už bažnyčią, kuria lietuviai naudojosi per du metus.

Šventės dalyviai buvo pavaišinti.

B.

Namai pardavimui

TURIME PIRKĖJŲ didesniems bei mažesniems žemės sklypams. Pageidaujama, kad būtų Long Islande, Westchester County arba šiaurinėje dalyje New Jersey valstybės. Galime gauti geras kainas, jeigu žemė tinkama. Pastatai nebūtini. Kas turite sklypą ir manote jį parduoti, kreipkitės pas **ORMAN & MICHELSON, 111-15 Jamaica Avenue, Richmond Hill, N. Y.,** arba telefonuokite VIrginia 9-0842. Liepos ir rugpiūčio mėnesiais raštinė uždara trečiadieniais.

ORMAN & MICHELSON
Real Estate - Insurance
111-15 Jamaica Avenue
Telefonai
VI 7-4111—FL 4-2729—VI 9-0842

Ginkus nominuojamas SLA iždininko vietai

Juozas Ginkus

Šiomis dienomis Broookklyne įvyko SLA veikėjų susirinkimas, kuriame paaiškėjo, kad Juozas Ginkus vėl nominuojamas SLA iždininko vietai.

Praeituose SLA Pild. Tarybos rinkimuose iždininko vietai, kaip žinoma, kandidavo net trys asmenys. Dviems kandidatams, Ginkui ir Trečiokui, varžantis, senojo iždininko perrinkimas buvo neišvengiamas.

Šį kartą padėtis pasikeitė. Trečiokui kandidatuojant SLA viceprezidento vietai, Ginkui liko atviras kelias.

Kadangi praeituose rinkimuose Ginkui laimėti trūko vos pusantro šimto balsų, todėl SLA veikėjai Brooklyne mano, kad šį kartą jo laimėjimas yra užtikrintas.

Taigi, sudarę specialų komitetą, tie veikėjai nutarė kreiptis į SLA narius ir prašyti juos nominuoti Juozą Ginkų SLA iždininko vietai.

J. V.

LIETUVIŲ PROGRAMA MOTERŲ PARODOJE

Šį sekmadienį, lapkričio 8 d., nuo 8 iki 9 valandos vakare, Tarptautinėje Moterų Meno ir Pramonės parodoje, vykstančioje Regiment Armory, 34 St. ir Park Ave., New Yorke, bus lietuvių muzikos ir dainų programa, į kurią visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti. Įėjimas, įskaitant taksus, 75 ct.

NEŽINOMO POLITINIO KALINIO MINĖJIMAS

Tarptautinė Politinių Kalinių Federacija, lapkričio 7 d., 11 val. ryte, Hunter College Auditorijoje (68th St. ir Park Ave., New Yorke) ruošia nežinomo Politinio Kalinio dienos minėjimą. Bus žymūs kalbėtojai, kongresmanas Kersten ir kt.

Lietuviai kviečiami gausiai atsilankyti.

SPELLMANO ŽODIS Į PAVERGTĄ LIETUVĄ

Savo kelionės metu Lietuvą. Savo kelionės metu po Europą aplankė visą eilę vyriausybių galvų ir žymių valstybės vyrų. Atsilankęs į Į Amerik. Balso studiją Miunchene, kardinolas pasakė per radiją pasveikinimo žodį į pavergtą Lietuvą.

Pasidžiaugęs šviesiais įspudžiais iš savo vizito Kaune Nepriklausomybės laikais ir New Yorko arkivyskupijoj gyvenančių lietuvių veikla, pareiškė bolševikų persekiojamiems mūsų tautiečiams nuoširdžiausią užuojautą ir drauge patikino, kad amerikiečiai suteiks bolševikų okupuotai mūsų tėvynei visokią pogalbą, kokią tik galės. Jo kelionę po Europą plačiai aprašė amerikiečių spauda.

SEKMADIENĮ FUTBOLAS

Lapkričio 8 d. Lietuvių SK žaidžia pirmenybių rungtynes su German Hungarian SC. Vieta — New Farmers Oval, 69th St. ir Metropolitan Ave., Middle Village, L. I. (mūsiškių aikštė). Pradžia 2:30 val. Nuo 12:45 val. rungtyniauja antrosios komandos.

Lapkričio 1 d. mūsiškiai pralaimėjo prieš New Yorko Hungarians 5-4 ir lentelėj smuko į 8-tą vietą (iš 12-kos).

■—■

Prisimink tuos, kurie viską prarado ir nieko neturi. Aukok tremtiniams.

LIETUVOS KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Lapkričio 22 d. 4 val. p. p. Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyne, įvyks Lietuvos kariuomenės šventė. Ta pat proga bus paminėta Lituanicos skridimo metinės ir Taikos Diena (Armistice Day). Programoje numatyta: kalbės pirmasis Nepriklausomos Lietuvos kariuomenės savanoris plk. K. Škirpa ir Amerikos Legiono atstovas. Dainuos solistai Barbara Darlys ir Aleksas Vasiliauskas.

Šokiai vyks abiejose salėse, gros orkestras. Vaišėms ruošiamas gausus užkandžiais ir gėrimais bufetas.

Įeinant aukojama.

Visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti.

Minėjimą rengia A. L. S. Ramovė, A. L. Dariaus ir Girėno Postas ir A. L. Lith. Memorial Post 1763.

INŽINIERIAMS, ARCHITEKTAMS IR STUDENTAMS INŽINIERIAMS

Lapkričio 14 d. (šeštadienį) 7 val. vakare Baltic Freedom House, 131 E. 70th St., New York City. Kviečiamas Am. Liet. Inžinierių ir Architektų Sąjungos, New Yorko Skyriaus narių visuotinis susirinkimas. Be svarbių ir aktualių organizacinių klausimų svarstymo, bus demonstruojama Techninė - garsinė filma: "Steel-Backstone of Progress."

Visus inžinierius, architektus ir studentus — inžinierius susirinkime prašoma dalyvauti.

Alias New Yorko Sk. Valdyba

J. Ginkus, kaip New Yorko Prekybos Buto pirmininkas, gavo laišką iš Buckingamo rūmų. Tame laiške dėkojama už sveikinimo telegramą, kuri buvo pasiųsta Anglijos karalienei Elzbietai, jos karūnacijos proga.

RŪTOS SALDAINIAI

Lietuviškų saldainių įmonė Rūta praneša, kad ji gamina lietuviškus šokoladinius saldainius.

Amerikoje ir Kanadoje užsakymai jau vykdomi. Ieškomi lietuvių kolonijose pardavėjai ir platintojai. Pavieniams asmenims išsiunčiama gavus money orderį arba abdėtu mokesniu.

Šokoladinių saldainių su romu ir vyšniomis kainos vartotojams $1,65. Šokoladinių saldainių su vaisiniais įdarais $11,35.

Kreiptis: Rūta, 522 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. Tel. STagg 2-7909.

Liūdna, kai dviratis sugenda....

Ar visi atliekame savo pareigą?

VYTAUTAS ŠVENTORAITIS

Dalis mūsų tautiečių dar ir šiandien tebeskursta nualintoje Europoje, nedavalgę, ligoti ir rūpesčių kankinami. Jų tarpe yra šimtai mažųjų lietuviukų, kurių išblyškę veideliai liudija jaunystės klaikumą. Rasime ir šimtus senelių, kuriems taip reikalinga gelbstinti ranka, nes jėgos išsenka, jie jau nepajėgia savim rūpintis. Kodėl tie mūsų broliai, kurie dar vakar drauge su visais vienu likimu dalinosi, šiandien jau pamirštami? Argi tie nelaimingieji, išsigelbėję nuo komunizmo nasrų, bus pačių mūsų palikti pražūčiai?

"Mylėsi Dievą visą labiau, o artimą kaip pats save" moko pats Kūrėjas artimo meilės. Klauskime save, ar šį artimo meilės įsakymą visi atliekame, ir nuo savo gausiai apkrautu stalų skiriame nors trupinėlį išalkusiam, ligotam lietuviui?

Daug šalpoje nusipelnęs Balfas nepajėgia dosniau sušelpti vargstančių, nes nebeturi iš ko. Jis tik tiek tegali duoti, kiek mes aukojame. Deja, praeitų vajų statistika rodo kad tik kas dešimtas lietuvis, gyvenantis New Yorke teatliko savo pareigą tremtiniui. Ir kyla klausimas, kur dingo kiti, kodėl jie neatidavė savo aukos broliui, nors buvo prašomi. Argi vargšo ašara nesugraudins jų širdžių?

Didelės pagarba tenka tiems Amerikos lietuviams, kurie sunkiu darbu ir prakaitu pelnydamiesi fabrikuose kasdieninę duoną, kasmet aukoja ir šelpia kiek išgalėdami vargstančius tautiečius. Nevienas žinome, ką reiškia alkis ir ką jaučia motina neturėdama kuo pamaitinti išalkusius kūdikius. Į mus žvelgia jų visų maldaujančios akys. Tad neatsisakykime, ir nejieškokime priežasčių savo kietaširdiškumui pateisinti, bet atiduokime kiekvienas savo dalį vargstantiems Europoje tremtiniams.

Kings County Savings Banko šimtmečio Ketvirties Klubas spalio 27 d. Montauk Klubo salėje turėjo savo penktąją metinę vakarienę. Dalyvavo dvylika asmenų. Bendrai paėmus, jiems priklauso 419 metų tarnybos banke, įskaitant vieną narį, kuris uoliai ištarnavo beveik 53 metus.

Sekmadienį, gruodžio 13 d., 1953 m.

5:30 val. po pietų

ŠIMKAUS IR GRUODŽIO ATMINČIAI

Koncertas

■—■

įvyksta

Carl Fischer Salėje

165 West 57tht Street, New York City

Bilietų kainos: $1.80 ir $1.20.

AUTOMOBILIŲ REMONTAS
ĮVAIRŪS TAISYMAI IR PATIKRINIMAS.
Greitas ir atsakingas darbas. Prieinamos kainos.
NIKALS OZOLINŠ
(LATVIS)
119-125 HOPE ST., BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas EV 4-8260

86th ST. CASINO TEATRAS
210 EAST 86th ST. Tel. REgent 4-0257 BUtterfield 8-0561
LAPKRIČIO 6 IKI 12, 1953:
Premjera Amerikoje — Vienos pokarinė filma
"Die Fiakermilli"
Greti Schoerg, Paul Hoerbger, Karl Schoenkboeck
"Stuetzen der Gesellschaft"
Heinrich George, Maria Krahn, Albrecht Schoenhals, Sue Graf
SAVAITINĖ APŽVALGA

30TH ANNUAL
WOMEN'S
INTERNATIONAL EXPOSITION
Women's Wonderland
Daugiau kaip 200 eksponatų bei scenos pastatymų
KASDIEN IKI SEKMADIENIO, LAPKRIČIO 8 D.
Atidaryta nuo 11 val. ryto.
Įėjimas, įskaitant taksus, 75 ct
71st REGIMENT ARMORY
34 St. ir Park Avenue
New York, N. Y.
APLANKYKITE LIETUVIŲ MOTERŲ SKYR. PARODĄ

Prilaikykime Pinigus Savųjų Tarpe!
REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE
X. STRUMSKIS, savininkas
322 Union Avenue,
BROOKLYN 11, N. Y.,
Tel. EVergreen 7-2089
Vienintelė lietuvių degtinės ir vyno krautuvė, gyvuojanti jau 17 metų.

MIČIULIO RŪBŲ KRAUTUVĖJE

Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kainomis, negu bet kurioje New Yorko krautuvėje.

Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimto procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nueikite persitikrinti!

E. P. MITCHELL CO.
Manufactures of
FINE CLOTHES FOR MEN
1245 BROADWAY BROOKLYN 21, N. Y
GL 5-2246

(Green Ave. kampas, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave. stoties, važiuojant Broadway BMT linijai.